

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 Р.

БОРИСТЕН

2019 рік

№ 09(338)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

«Привітайте ювіляра» - так називається допис про давнього приятеля нашого щомісячника добродія Івана Буртика з США, котрий буде вміщено у наступному номері «Бористену».

14 грудня поточного року справжньому патріоту і доброчинцю виповнюється 95 років! Його життєвий шлях немов підручник для молодих, котрі хочуть прожити гідно і з користю для інших.

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озираються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Дніпровський Національний Університет імені О.Гончара

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальність за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальність перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelesukhonis@gmail.com

Представництва редакції:

У Києві: Олег Чорногуз, тел: (067)2555026

У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669 Villa Rosa Loop, Fort Myers, FL 33967 , USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

У Румунії : Ritco Virgil STR. 1 Decembrie7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

У Бразилії: Wira Selanski, Rua General Glicer- io, 400 apt.701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 – 100 Bielsk Podlaski, Polska

У США: Raisa Chejlyk.
4000 S. Biscayne Dr. #213
North Port, FL. 34287.

Електронні версії журналу ***borysten.com.ua***

Долучайтесь до нас у соцмережі

facebook.com/borysteninfo

Верстка\дизайн
журнал ***CatArt***

реєстрацію
№ 818604 від
2.03.2000

Видавець ФОП
Озеров Г.В.
м.Харків, вул.
Університетська, 3\9
Свідоцтво про державну

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:
1500 примірників

ЗМІСТ

Колонка редактора

Є серед моїх приятелів такі, котрі мчать життям не звертаючи жодної уваги скільки там вже літ набігло на лічильнику. Вони завжди в рухові, завжди у дорозі, нехай і не обов'язково у фізичному вимірі. Побіля таких приємно і обнадійливо: а може і я зможу?!

Багато ровесниць і ровесників Світанни Свириденко живуть лише інтересом теплої ковдри і склянки кефіру. А вона!!! Минулого року я був в неї за пасажира під час подорожі до США. За день наїздили сотні миль, безліч зустрічей і вражень. Наприкінці дня мені думалося лише про ліжко, а вона лише завзятіше будувала плани на завтра. Молодець пані Світанна! Вас люблять і поважають люди по обидва боки океану!

Фідель Сухоніс, редактор журналу

- Стор 1 Колонка редактора
- Стор 2 Всі покою широко прагнуть...
- Стор 3 Наши звичаї
- Стор 4 Користь в гармонії з красою
- Стор 5 Побачити джинсу
- Стор 6-7 Християнська сторінка
- Стор 8 - 11 Українське кіно
- Стор 12-13 ЗБЕРГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ
- Стор 14 Гімн справжньому коханню
- Стор 15-18 Мирний договір із Росією. Невивчені уроки Скоропадського
- Стор 19 -23 НЕВИГАДАНІ ІСТОРІЇ ПРО ВІЙНУ
- Стор 24 Книга про кладовище в Горайці, що на Любачівщині, Польща
- Стор 25,26 «НАШ СВІТЛИЙ ЯНГОЛЕ»
- Стор 27 -34 ДНІПРОВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ – 120 РОКІВ!
- Стор 35 Гумор поза часом
- Стор 36 Поетичним рядком

Долучайтесь до нас у соцмережі

facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті borysten.com.ua

«Колонка редактора»

Всі покою щиро прагнуть...

331 рік. час який складно осягнути через вимір людського життя. Але так багато, як не гірко, спільноге є поміж 1688 і нашою дниною в Україні. Бо саме в 1688 році був написаний наймовірніше поетичний твір гетьмана Івана Мазепи «Дума». Староукраїнська лексика дещо ускладнює сприйняття ідеологем тодішнього визначного політика і державника. Однак, попри це навіть одного прочитання досить, аби зрозуміти наскільки Іван Мазепа прагнув національної єдності України й утворення незалежного українського державно-політичного проводу. Чи здатні теперішні можновладці дослухатися думок свого великого попередника?!

Фідель Сухоніс

ДУМА

Всі покою щиро прагнуть,
А не в єден гуж всі тягнуть;
Той направо, той наліво,
А все, браття, тото диво!

Не маш любви, не маш згоди
Од ЖовтоЯ взявши Води,
През незгоду всі пропали.
Самі себе звоювали.

«Єй, братища, пора знати,
Що не всім нам пановати,
Не всім дано всеє знати
І річами керовати.
На корабель поглядімо,
Много людей полічимо!
Однак стирник сам керує,
Весь корабель управує.
Пчулка бідна матку має
І оної послухає».

Жалься, Боже, України,
Що не вкупі має сини!

Єден живе із погани,
Кличе: «Сюда, Атамані!
Ідім Матки ратовати,
Не даймо ей погибати!»

Другий Ляхом за грош служить,
По Вкраїні і той тужить:
«Мати моя старенькая!
Чом ти велми слабенькая?
Розно тебе розшарпали,
Гди аж по Дніпр Туркам дали.
Все то фортель, щоб слабіла
І аж вкінець сил не міла!

Третій Москві юж голдує
І ей вірне услугує.

Той на Матку нарікає,
І недолю проклинає:
«Ліпше було не родити,

Ніжли в таких бідах жити!»

Од всіх сторон ворогують,
Огнем-мечем руйнують,

Од всіх не маш зичливости,
Ані слушної учтивости:
Мужиками називають,
А подданством дорікають.
«Чом ти братов не учила,
Чом од себе їх пустила?
Ліпше було пробувати
Вкупі лихо одбувати!»

Я сам бідний не здолаю,
Хиба тілько заволаю:
«Ей, Панове Єнерали,
Чому ж єсьте так оспалі!
І ви, Панство Полковники,
Без жадної політики,
Озмітесь всі за руки,
Не допустіть горкої муки
Матці своїй больш терпіти!
Нуте врагов, нуте бити!
Самопали набивайте,
Острих щабель добувайте,
А за віру хоч умріте,
І вольностей бороніте!
Нехай вічна буде слава,
Же през шаблі маєм права!

Іван Мазепа

«Наші звичаї»

---Працьовитими руками Пахне красень коровай---

На вишитому рушнику пані Ганна виносить зарум'янілий коровай. Він ще дуже гарячий - щойно з печі! Але вона міцно тримає його в руках і пахощі короваю розносяться по всьому двору.

Випікання хліба - це магія. До обрядових дій доступ сторонніх людей обмежений. Дякуємо, що господиня дозволила гостям із Дніпра бути присутніми на завершальній стадії - випікання в печі!

Вже понад 30 років Галина і Микола Масюкевич випікають коровай на всі свята та урочисті події, які відбуваються в селищі Петриківка.

Ось і на традиційний фестиваль «Петриківський дивоцвіт» постаралися. Коровай для зустрічі дорогих гостей готовий!

Великий, пухкий, з тістовим оздобленням майстрині петриківського розпису Ганни Масюкевич - це витвір мистецтва!

Щастя і достатку вашій родині і шана за те, що зберігаєте давні традиції!

Влас. інформ.

Користь в гармонії з красою

Це є правило, якого дотримується упродовж своєї науково - дослідної роботи відомий вчений в галузі селекції та насінництва овочевих культур Зеновій Деонизович Сич.

Винятковий, безмежно відданий своїй справі, він має безліч нових ідей, упевнено йде вперед і веде за собою інших. За кілька годин розмови з ним про рослини степу дізнаєшся стільки інформації, що більшість людей не знають за все життя.

Давно мріяла побувати на його городі і подивитися як він вирощує істівні рослини в степу.

Тож коли ми прийшли на його улюблenu ділянку, почала розпитувати про технології вирощування овочів, що є найбільшою проблемою місцевих фермерів. І отримала відповідь, що успішність в агробізнесі залежить від асортименту, підбору посухостійких нових видів та сортів.

На ділянці знаного селекціонера багато сортів часнику української селекції, створених науковцями, так і маторами.

Є різні сорти цибулі, від солодкої до гіркої на смак. Насортовипробуванні 10 гібридів цукрової кукурудзи різних термінів сівби. Та найбільше враження на мене справила кіноа, яка має дуже стародавнє походження. Першими її почали культивувати індіанці Центральної та Північної Америки. У цивілізації інків кіноа називали «золотим зерном», одним із трьох основних продуктів харчування, нарівні з кукурудзою і картоплею.

Найцінніше в кіноа - вона не містить глютену і дієтологи рекомендують її споживати людям, які страждають на алергічні захворювання. В супермаркетах крупа з кіноа дуже дорога.

Кіноа - посухостійка злакова культура, корисна їжа з близьким генетичним кодом, яка має хороші перспективи вирощування в степу без поливу і дає чималу користь виробникам.

Це один з яскравих прикладів нового напряму для бізнесу, де мало конкурентів.

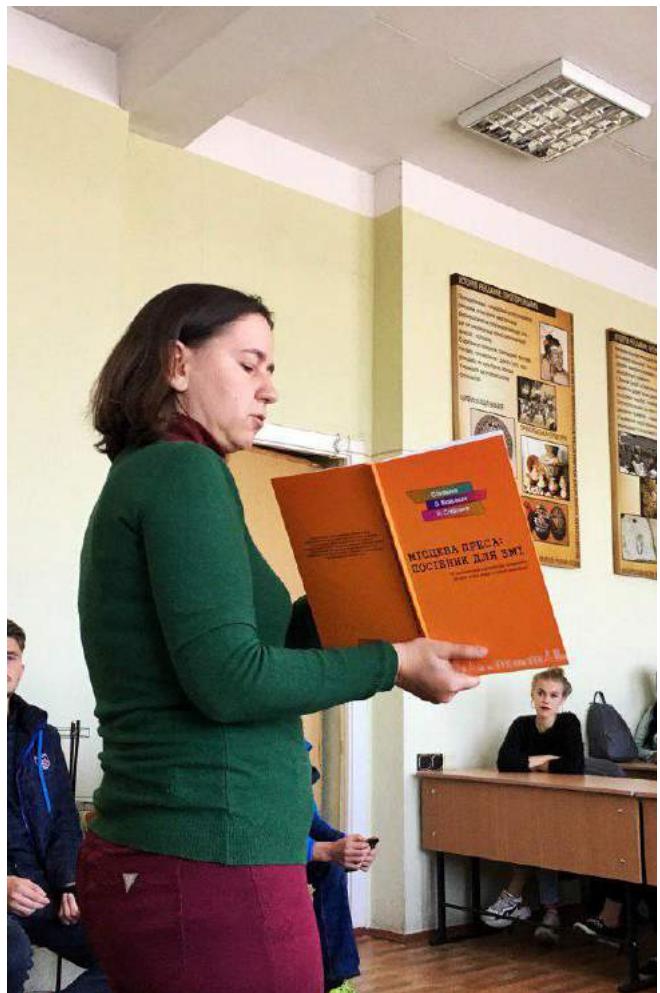
Людмила Громовик

«Освіта»

Побачити джинсу

На факультеті систем і засобів масової комунікації ДНУ презентували інтерактивний посібник для ЗМІ.

«Місцева преса: посібник для ЗМІ, або як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та кризи демократії» – під такою назвою в Україні у цьому році стартував мультимедійний інтерактивний освітній проект, здійснений завдяки ініціативі Інституту демократії ім. Пилипа Орлика (Київ), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Internews.

Наталія Стеблина розповідає про феномен української «джинси» 24 вересня співавтор посібника Наталія Стеблина зустрілася зі студентами журфаку з пропозицією познайомитися з результатами «моніторингу регіональної преси та рекомендаціями для працівників українських місцевих ЗМІ, що працюють в умовах тиску – політичного, фінансового

та кадрового». Саме таке формулювання є стрижневим у презентованому посібнику і на ньому вибудовувалася розмова. Пані Наталія швиденько ознайомила студентів зі змістом посібника, а далі розпочалося найцікавіше – практичні вправи, що допомагають розвивати професійне журналістське чуття.

Присутні на зустрічі студенти спеціальності «Журналістика» майже одразу зрозуміли, що деталі є визначальними для розуміння суті події. Виконуючи тестові завдання, деякі застосовували свої геймерські навички: як виявилося, навіть гра в «танчики» і здоровий глузд може допомогти відрізняти справжній літак від намальованого.

Роздуми, яке фото справжнє З викриттям «ковбасного короля» у відвертій «джинсі» аудиторія впоралася на відмінно, а от фотографія голови ОДА з пухнастим котиком викликала хвилю мі-мі-мішних емоцій і майже змусила повірити в свою справжність. Взагалі матеріал розповідав про благородні наміри держпосадовця допомогти бездомним тваринам, але чомусь до смерті переляканого та добре доглянутого котика мабуть забули про це попередити. Наталія Стеблина охоче відповідала на запитання всіх присутніх та дала кілька важливих порад майбутнім журналістам. Вона також зауважила, що читачі часто сприймають рекламні матеріали як рекомендації, тому журналістам слід добре думати, перш ніж щось публікувати.

Жаве обговорення змісту нового посібника Закінчилась презентація дивним, здавалося, запитанням до студентів: «Скажіть, хто з вас хоче працювати журналістом? Ми нещодавно проводили опитування перших та четвертих курсів. Якщо перших мое питання збивало з пантелику, то випускники серйозно замислювалися».

«Сподіваюсь, ви не розчаруєтесь своїм вибором», – побажала настанок співавторка посібника.

Ніколь Савченко, Мілана Головань,
студентки факультету систем
і засобів масової комунікації

Ленід Якобчук,
почесний професор Острозької академії

--ЦАРІ--

Ми постійно посилаємося на людей, згаданих у Біблії. На пророків, суддів, царів. Але не всі знають, коли іде вони були. Ми згадуємо Ізраїль та Юдею, а деято може подумати, що це те саме. Ізраїльське царство спершу було єдиним і проіснувало 120 років: Саул, Давид і Соломон царювали кожен по 40 років. Після смерті царя Соломона царство поділилося. Десять племен утворили Північне Царство, яке отримало назву Ізраїль зі столицею в Самарії. Два племена - Юда та Веніамин - утворили Південне Царство, зване Юдея, зі столицею в Єрусалимі. Але і ті два царства не були тривалі, і не був у них ізраїльський народ щасливий. Північне Царство проіснувало понад 200 років і було знищено Ассирією. Південне Царство проіснувало понад 300 років і було знищено Вавилоном. Найпершим царем ізраїльським був Саул, засновник Об'єднаного Ізраїльського царства. Він був сином знатного єрея на ім'я Кіш, з коліна Веніаминового. Настановили його під проводом Самуїла, який попередив: «Якщо боятиметеся Бога і служитимете Йому, і слухатимете голос Його, і не чинитимете спротиву повелінням Господа, і ходитимете разом з царем вашим слідом за Господом Богом Вашим, то рука Господа не буде проти вас. В іншому разі рука Господа буде проти вас». Про це докладно розповідається в Першій книзі царів. Самуїл був суддею народу, але став старий і народ зажадав, щоб він поставив їм царя. І Самуїл застеріг народ, що Бог ображений на народ, що люди не хочуть, щоб Бог царював над ними, маючи свого суддю. Самуїл розповів народові, на що буде здатний їхній цар, як він забере у них синів та дочок в собі в услуження, забере поля і виноградники, братиму десятину з урожаю та роздаватиме своїм слугам. Самуїл сказав, що народ повстане проти царя і кликатиме до Бога, але не озветься до них ображений Господь. Але народ волів мати царя і Самуїл настановив їм царем Саула. У перші часи свого царювання Саул чинив за волею Божою, показуючи себе гідним свого обрання. Багатьма перемогами над ворогами він здобув собі любов народу. Та коли він перестав виконувати повеління Божі, став самовпевненим, то Дух Божий покинув його, і Саул зробився похмурим та жорстоким. Самуїл був засмучений невдалим вибором. Господь же сказав йому: «Чи ж довго тобі печалитися Саулом? Піди в місто Вифлеєм, там між синами Єсея Я знайшов Собі царя». Самуїл пішов у

Вифлеєм і, за вказівкою Божою, помазав на царство Давида, сина Єссеєвого, з коліна Юди. Давид був молодший син Єсея, білявий, з гарними очима і приємним обличчям. Був спритним і відважним, мав лагідне і добре серце і славився майстерною грою на гуслях. Саулові ж радили розважатися музикою і сказали, що у місті Вифлеємі в Єсея є син Давид, який добре грає на гуслях. Давида покликали у палац, і коли він приходив та грав на гуслях, тоді Саулові відлягало на серці, і злий дух відступав від нього. Також це Давид переміг у двобої богатиря філістимлян Голіята.

Давид — один з найвідоміших персонажів Біблії, другий цар давнього Ізраїлю, правнук Боаза та Рут, історії яких присвячено окрему книгу Біблії. Царював 40 років: сім років і шість місяців був царем Юдеї (зі столицею в Хевроні), потім — царем об'єднаного царства Ізраїлю та Юдеї (зі столицею в Єрусалимі). Давид є образом ідеального володаря, з роду якого (по чоловічій лінії), згідно з біблійним пророцтвам, вийде Месія, що повинно здійснитися згідно з єрейською традицією, і вже здійснилося, згідно з християнським Новим Завітом, де докладно описано родовід Ісуса Христа. Давид привів народ Ізраїлю до багатьох перемог у війнах за незалежність та вплив серед сусідніх держав та народів, але найбільше він відомий своїми натхненними віршами-псалмами, що досі вважаються християнами та юдеями, як взірець віри та молитви. Давид розглядається як прообраз майбутнього Месії Ісуса Христа. Сам Ісус часто згадує Давида та цитує його псалми в Новому Завіті. Після нього царем став його син Соломон, один із найбільш могутніх, розумних та заможних царів давньої держави Ізраїль, другий та улюбленій син царя Давида та Вірсавії.

З Вірсавією пов'язаний гріх Давида, який скоїв з нею перелюб. Давид з даху палацу свого побачив Вірсавію, яка купалася, і зажадав привести її до нього. Вона завагітніла, а він послав її чоловіка Урію на смерть у бою, щоб забрати Вірсавію до себе. На кару Бог забрав у них первістка і Соломон став у них другим сином. Цікаво, що Тарас Шевченко був автором гравюри «Вірсавія», яку він виконав за картиною Брюлова. У цих творах зображені Вірсавію саме під час купання, коли її побачив Давид.

За правління Соломона Ізраїль переживав мир та розквіт. Йшло широке будівництво, жвава торгівля,

панував внутрішній та зовнішній спокій. Соломон збудував один із найвеличніших єврейських Храмів єдиному Богу, створення якого тривало понад 30 років та зайняло працю тисяч працівників. Цей Храм зруйнував цар Вавилону Навуходоносор. Соломона вважають автором книг Біблії, як Книга приповістей Соломонових, Книга Екклезіяста (або Проповідника), Пісня над піснями, а також декількох псалмів. Про мудрість та постать Соломона розповідають багато легенд та складено багато творів художньої літератури. Але тепер ми перейдемо до царів Юдеї. Написано в Першій книзі царів 11:43: «І спочив Соломон зі своїми батьками, і був похований у місті Давида, батька свого, а замість нього зацарював син його Рехавам». Отут починається історія Юдеї. Південна частина ізраїльської країни, Юдея, була повною протилежностю щодо Півночі. Непривітна і безплідна, вона подібна до гористої пустелі з оазами. На південному сході Юдеї лежить надзвичайно солоне Мертве море; риба, яка потрапляє сюди з життедайної річки Йордан, тут же гине. Я кілька років тому проїхав усі північ – Галілею, був і на Мертвому морі, на Йордані. Звісно, тепер в Юдеї сталося багато змін на краще. Але як тепер кажуть, стався конфлікт поколінь. Новий цар радився з старшими і молодими. Старші радили залишити усе, як було за Соломона, а молодь вимагала сказати народові: «Мій батько наклав був на вас тяжке ярмо, а я додам до вашого ярма. Батько мій карав вас бичами, а я каратиму вас скорпіонами». Коли це почули ізраїльтяни, то пішли на північ і з новим царем залишилось мало народу, а сам він втік від гніву до Єрусалиму. Рехавам царював 17 років. Він був законним спадкоємцем Соломона, однак накликав на себе гнів народу, відмовившись знизити податки. Народ, зібравшись в Сіхемі, повстав і відокремився від Рехавама. На боці царя залишилися тільки племена Юди та Веніamina, в той час як десять північних

племен заснували Північноізраїльське царство і обрали собі царем помазаного пророком Ахією — Єровоама Першого. Згідно з Біблією, це відокремлення було покаранням за гріхи Соломона, батька Ревовоама. У час царювання Ревовоама між ним і Єровоамом йшла війна. На п'ятому році царювання Ревовоама фараон Єгипту напав на Юдею, пограбував Єрусалим і храм і перетворив Юдейське царство на васала Єгипту. Рехавам помер на 58-му році життя, похований у Єрусалимі. Царем став його син Авія. Він пробував розширити кордони юдейського царства на північ, забрати землі північного ізраїльського царства, вів війну з Єровоамом. Перемога у цій війні була за Авією. Про це сказано в Другій книзі хронік (2 Хр. 13:1-20): «Чи не вам знати, що Господь, Бог Ізраїля дав Давидові царство над Ізраїлем навіки? А тепер ви говорите, щоб бути сильними проти Господнього царства в руці Давидових синів, : вас велика кількість і з вами золоті тельці, які Єровоам понароблював вам за богів. І ось з намі на чолі Бог, і священики його, і голосні сурми щоб сурмити на вас. Ізраїлеві сини, не воюйте : Господом, Богом нашим, бо вам не поведеться!» Але його не послухали і були переможені. Далі написано в Другій книзі хронік (13:21): «зміцнився Авія, і взяв собі 14 жінок, і породив 22 синів і 16 дочок». Коли Авія помер, царем став його богобійний син Аса і, якщо пише Біблія, «А війни не було аж до 35-го року царювання Аси». У країні 10 років був мир. Аса був вірний єдиному Богу. Перша частина його правління позначені пробудженням релігійного руху у Юдеї. Вівтарі іншим богам були зруйновані.

**Продовження шукайте у наступному номері журналу
“Бористен”**

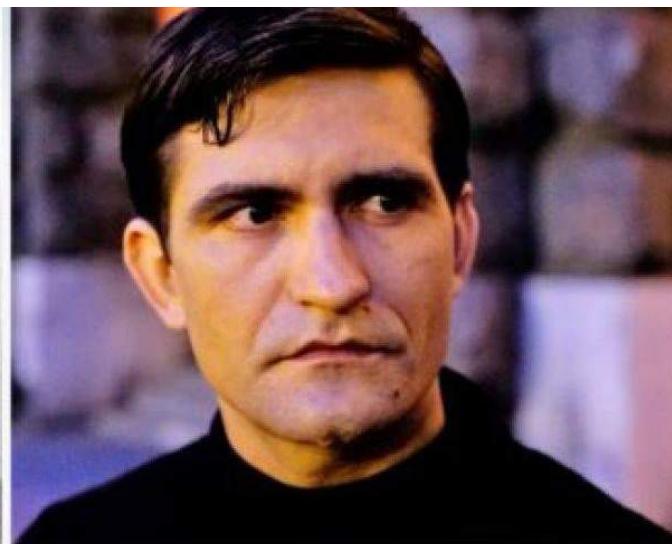
Українське кіно

В український прокат вийшов фільм про Стуса

В український прокат вийшов фільм “Заборонений” про поета і дисидента Василя Стуса. Фільм “Заборонений” розповідає про останні роки життя репресованого українського поета та дисидента Василя Стуса, його боротьбу із радянською системою та спроби опублікувати свою останню збірку віршів, яку поет намагався передати з в'язниці на волю Картину “Заборонений” було створено за сприяння Держкіно. Фільм отримав державну фінансову підтримку у розмірі 19 млн 264,5 тис. грн. А загальний бюджет стрічки – 38 млн 529 тис. грн.

ВАСИЛЬ СТУС

ДМИТРО ЯРОШЕНКО
виконавець головної ролі у фільмі «Стус»

Режисером виступив Роман Бровко, авторами сценарію стали Сергій Дзюба та Артемій Кірсанов, продюсером – Артем Денисов, компанія UM-GROUP. Головні ролі зіграли Дмитро Ярошенко, Віталій Салій, Олег Масленніков, Євгенія Гладій, Карина Шереверова, Діана Розовлян

Василь Семенович Стус (6 січня 1938, село Рахнівка, Гайсинський район Вінницька область – 4 вересня 1985, табір ВС-389/36-1 біля села Кучино, Пермський край, РРФСР) – видатний український поет ХХ століття, перекладач, прозаїк, мислитель, літературознавець, правозахисник, борець за незалежність України у ХХ столітті. Один із найактивніших представників українського дисидентського руху. Лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка (1991), Герой України (2005, посмертно). За власні переконання щодо необхідності збереження й розвитку української культури зазнав репресій з боку радянської влади, його творчість була заборонена, а він сам був засуджений до тривалого перебування в місцях позбавлення волі, де й загинув.

“Українське кіно”

Це було пекло

У Дніпрі відбудеться спецпоказ фільму «Іловайськ 2014. Батальйон» Донбас». Але вже дивлячись трейлер картини складно стримати сльози - тут немає пафосу, який іноді притаманний фільмам про війну. Тут все реально. Здається, що ти знаходишся там, у гущі жахливих подій 2014 року

Це фільм про кривавий серпень 2014го, коли російські бойовики підло атакували воїнів АТО під Іловайськ на Донбасі. Українці потрапили в знищуване оточення. 29 серпня під час виходу "зеленим коридором" загинули 129 осіб. За останніми даними, загальні втрати українських сил в цих боях можуть досягати 500 бійців. В основі сценарію лежить реальна історія командира штурмової групи добровольчого батальйону «Донбас» Тараса Костанчука, який виступив продюсером картини і зіграв у фільмі самого себе. У фільмі дуже яскраво показали силу російської пропаганди на Донбасі, яка сильно промила мізки місцевим жителям. Тут ви побачите забитих наляканых місцевих, які не відразу розуміють, хто по ним стріляє, і хто взагалі "наші" а хто - вороги. У фільмі вкрай вдало підібрані всі персонажі, а гра пробирає до трепетіння. Настільки, що від одного виду російської нечистії вас буде брати зло і огіда. Тут є людська підлістъ, страх, зрада, а також героїзм, любов і безмежне бажання захистити рідну країну і землю.

«Це фільм-дякую всім тим, хто там був, хто віддав свої життя, хто воює на Сході України. Цю історію повинен побачити кожен. Після показів часто підходять люди і кажуть нам спасиби за те, що ми розповіли цю історію», - каже режисер Іван Тимченко.

В «Ловайськ 2014. Батальйон Донбас», як свого часу в «Кіборгах», нема ніякого пафосу і фальші. У кожного персонажа, у кожну фразу тут віриш, кожній долі співчуваєш. Участь ветеранів україно-російської війни допомогла зробити фільм реалістичним і з точки зору бойових дій. Ніколи ще, мабуть, і в голлівудському кіно, хаос бою у місті не був зображені так живо і повно.

98% стрічки знято «наживо», без використання комп'ютерної графіки та спецефектів, і це дійсно впадає в очі. Батальні сцени «Ловайськ 2014. Батальйон Донбас», бої у місті та на станції, дуже важка сцена виходу з оточення – це, мабуть, найкраще, що було зроблено в цій сфері за всі роки існування українського кінематографу. Цей фільм варто дивитися. Йти у кіно з розмінням того, якою ціною ось вже п'ять років Україна живе.....

Фото Валерія Кравченко, фото кадри з фільму

“Українське кіно”

Ціна правди

Вийшов перший офіційний трейлер фільму Ціна правди — історії про журналіста Гарета Джонса, який у 1933 році вирушив до Радянського Союзу, щоб викрити правду про злочини сталінського режиму та Голодомор в Україні.

Стрічка спільного виробництва України, Польщі та Великої Британії. Режисером виступила номінантка на премію Оскар Агнешка Голланд. Фільм знімали в Україні, Польщі та Шотландії. В Україні зйомки проходили на найбільшій площі Європи у Харкові, яку на деякий час спеціально закрили для жителів та гостей міста. Консультантом проекту став американський історик та письменник Тімоті Снайдер, який у своїй монографії Криваві землі: Європа між Гітлером та Сталіним обґрунтував тезу про те, що радянський та нацистський режими знищили близько 14 млн мешканців на території України, Польщі, Білорусі, Прибалтики та в західних областях Росії. «Фільм Ціна правди — це потужний, та неймовірно важливий для українського та світового глядача фільм. Адже в епоху інформаційних фейків та постправди ми повинні перш за все самі залишатися справжніми та прагнути істини, як це робив головний герой — Гарет Джонс», — зазначив продюсер Єгор Олесов. Раніше глядачам був презентований короткий фрагмент фільму, який був опублікований виданням Variety.

Прем'єра історичного трилеру Ціна правди в Україні відбудеться 28 листопада 2019 року.

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Децю про давальний відмінок

Одні під впливом російської мови у давальному відмінку вживають –у (Петру, Роману, чоловіку, зошиту, батьку, селу, дитятку, озеру і под., інші -ови, -еви (Петрови, Романови, чоловікови, хлопцеви, столови, солови). У чоловічому роді в давальному відмінку завжди треба вживати закінчення -ові або -еві: “Я дав братові книжку”, “Треба сказати Михайліві”, “І вчителеві треба вчитись”. Саме тому треба відвикати від таких виразів, як “тому чоловіку”, а вживати: “тому чоловікові” і т. п. І далі: -у вживаємо лише тоді, коли -ові внесло б неприємний збіг звуків, напр.: Драгоманову, Харкову тощо.

Діє чітка тенденція до надання переваги закінченню -ові, -еві, тому треба максимально використовувати саме це закінчення і казати не Петру, а Петрові, не чоловіку, а чоловікові, не брату, а братові. Це стосується й іменників середньогою роду: солові, вікнові, і под. Сучасний правопис пропонує чергувати форми з -у, -ю та з -ові, -еві, тобто Василю Симоненкові або Василеві Симоненку. Про західний відмінок

У західному відмінку іменники, які позначають істот, мають закінчення –а (бачу батька, брата), а неістоти – нульове закінчення: пишу лист, знайшов зошит, олівець і подібне.

Однак, часто можна почути (й прочитати) неправильне: подай мені олівця, подивися на годинника, написав листа тощо.

Часопис чи газета?

Слово часопис не вписувалося у рамки злиття мов, тож радянські чиновники від мовознавства не рекомендували його до вжитку. Тепер це слово вживається дуже широко. Одні використовують його як синонім до слова журнал, інші вважають, ніби це те саме, що й газета.

На основі засвоєння академічними лексемами слов'янських мов можна твердити, що часопис – це друковане періодичне видання у вигляді книжки, тобто те саме, що й журнал. А газета – періодичне видання на великих аркушах паперу.

Про що, який і котрий

“Що” стосується лише неживих предметів, а “який” – тільки людей. Так нас учили в школі. Таке твердження не підтримує ні живе мовлення, ні красне письменство:

Рубрика Миколи Дупляка

“У садочку вівчаря стрічає дівчинонька, що його кохає” (М. Юрійчук); “Їдь же братику, до дівчиноньки, Що тебе чекала” (нар. пісня); “Зевес їй отдавав повагу і посылав од столу брагу, яку Юнона лишила” (І. Котляревський).

Отже, займенники що і який цілком рівноправні, але треба користуватися ними так, аби уникнути тавтологічних побудов, напр.: “При в'їзді в село є щит, що (тут краще який) сповіщає про те, що село засноване понад п'ятсот років тому (газ).

Займенник котрий в ролі сполучного слова вживається далеко рідше. Він поєднується зі словами, що означають відтинки часу (котра година) або виділяють щось та когось: “Хтозна, котре з них має рацію” (Л. Українка).

Подавляючий чи переважний?

Вислів “подавляючий” (рос. “подавляющая часть” – це штамп типовий для російської канцелярщини тоталітарного режиму, і немає аніакісінської потреби засмічувати ним українську мову. У нас є милозвучніше слово “переважний”, напр.: “Переважну частину доповідей було присвячено складні української мови” (І. Огієнко). В академічному словникові української мови та в багатьох інших словниках взагалі немає непутяного покруча “подавляючий”.

Тритомний російсько-український словник за ред. І. К. Білодіда також подає слово **“переважний”** як єдиний відповідник російському **“подавляючий”**.

Про зустрічі без зустрічів

Дієслово **“зустрічатися (зустрітися)”** в українській мові вживається лише тоді, коли йдеться про справжню зустріч: **“Вони зустрілися вперше в житті далеко від рідного краю”** (з живого мовлення); **“До самого села не зустрічалося жодної живої душі, тільки кам'яні хрести біліли над шляхом”** (О. Гончар).

Семантична структура російського дієслова **“встречаться”** призвела до того, що в побутовому мовленні українське дієслово **“зустрічатися (зустрітися)”** вживається помилково й там, де про зустріч не йдеться, напр.: **“він зустрівся з труднощами”** замість **“він натрапив (надібав) на труднощі”**; **“селяни зустрічалися все рідше”** замість **“селяни траплялися все рідше”**.

Дещо про дієприслівники

Українська мова бідніша на дієприкметникові форми проти російської, але далеко багатша від неї на дієприслівники. Наша класична література й живе народне мовлення, пісні, казки, прислів'я, приказки й приповідки рясніють дієприкметниками, напр.: **“Чого сидіти отакеньки, руки склавши, не мавши ні діла, ні розваг?”** (М. Вовчок); **“Не кайся, рано вставши, молодим оженившись”** (М. Номис).

Українська мова часто користується дієприслівниками, заміняючи ними віддієслівні іменники з прийменниками по, при, після. Попри українському слід казати не **“По закінченю роботи треба прибрати своє робоче місце”**, а - **“Закінчивши роботу, треба прибрати...”**; не **“При читанні вголос треба правильно наголошувати слова”**, а - **“Читаючи вголос слід правильно...”**; не **“Після закінчення звіту я перевірю його ще раз”**, а -- **“Закінчивши звіти, я перевірю...”** Звісно ж, ці ж фрази можна побудувати й так: **“Після того як закінчили роботу, треба прибирати”**; **“Коли читаєш уголос, правильно наголошуй...”**; **“Коли закінчу звіт, я перевірю...”**

Таке широке вживання дієприкметників, надає українській мові легкості вимовляння і мелодійності.

Про “недолік”

Іменник **“недолік”** в українській класичній літературі та народному мовленні був синонімом слова **“нестача”**, напр.: **“На щоці Сохи огник; зубів недолік, горбатенька, курноса, тільки ямка замість носа”** (Г. Квітка-Основ'яненко).

У сучасному живому мовленні України – під впливом семантики російських слів **“недостаток”**, **“недочет”** – українське слово **“недолік”** усе більше втрачає властиве йому значення і – як примаскований росіянізм – витісняє з ужитку доречніші питомо українські слова, що позначають недогляд, упущення, помилку і т. ін. у якій-небудь роботі, а саме: **“хиба”**, **“вада”**, **“огріх”**, **“погріх”**, **“недоробок”**, **“тандж”**, **“танджа”**. **Деякі хибні слова і вислови, що засмічують нашу мову**

“Зарядка” замість “руханка”

“Збірник” замість “збірка”

“Здогадка” замість “здогад”

“Землероб” замість “хлібороб, рільник”

“Пожертвування” замість “пожерства”

“Позичальник” замість “лихвар, позичайло”

“Поїздка” замість “подорож”

“Показання свідків” замість “свідчення”

“Покровительський тон” замість “зверхній тон”

“Полоненик” замість “бранець”

“Посадова особа” замість “урядовець”

“Права людини” замість “людські права”

“Резиденція” замість “осідок”

“Культура”

Студенти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара мали змогу повторному відкрити для себе творчість видатних представниць української культури – поетеси Ліни Костенко і режисера Лідії Кушкової.

Спеціально для молоді, 26 вересня у Дніпровському національному академічному українському музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка відбулася прем'єра вистави народної артистки України Лідії Кушкової «Суд і сповідь» за віршованим романом Ліни Костенко «Маруся Чурай». «Цей твір – гімн справжньому коханню», – сказала Лідія Степанівна, представляючи поетичну драму. Вона розповіла глядачам про пам'ятну зустріч з Ліною Василівною й надзвичайні людські якості і творчі здібності видатної української поетеси. Головна геройня роману і спектаклю – Маруся Чурай (1625-1653), легендарна українська народна співачка часів Богдана Хмельницького. Батька Марусі – козацького сотника Гордія Чурая стратили поляки за повстання. А сама вона створювала бойові пісні, які вели козацьке військо до перемог. Дівчину засудили до смерті за вбивство невірного нареченого – Гриця Бобренка, але гетьман помилував її.

Лідія Кушкова взяла для інсценізації початкову частину роману, де зображені суд над Марусею та її сповідь у в'язниці. У центрі поетичної драми – не тільки особиста доля дівчини, але й її переплетіння з долею України в буревіні часі Хмельниччини. Народні пісні і традиції, повсякденне буття мешканців тогочасної Полтави, тривожна атмосфера Визвольної

Гімн справжньому коханню

війни – все це майстерно відображено у виставі.

Глядачів вразила надзвичайно емоційна й прониклива акторська гра заслуженої артистки України Світлани Сушко – виконавиці головної ролі. Здавалося, що перед залом справді стоїть Маруся Чурай й широко сповідається у своїх почуттях і душевних стражданнях. Актрисі майстерно вдалося показати духовну велич народної героїні, для якої честь, вірність і кохання буливищими за людський осуд і навіть власне життя.

Понад 200 студентів нашого університету, які відвідали театр в рамках діяльності культурологічного клубу «В гостях у ректора ДНУ», вдячними оплесками оцінили талановиту роботу режисера і акторів, котрим майстерно вдалося відтворити на сцені один з кращих поетичних творів української літератури XX століття.

*Сергій Ляпін,
старший лаборант Центру гуманітарних
проблем освіти та виховання молоді*

Мирний договір із Росією. Невивчені уроки Скоропадського

Як більшовики використали Київську мирну конференцію для повалення української влади

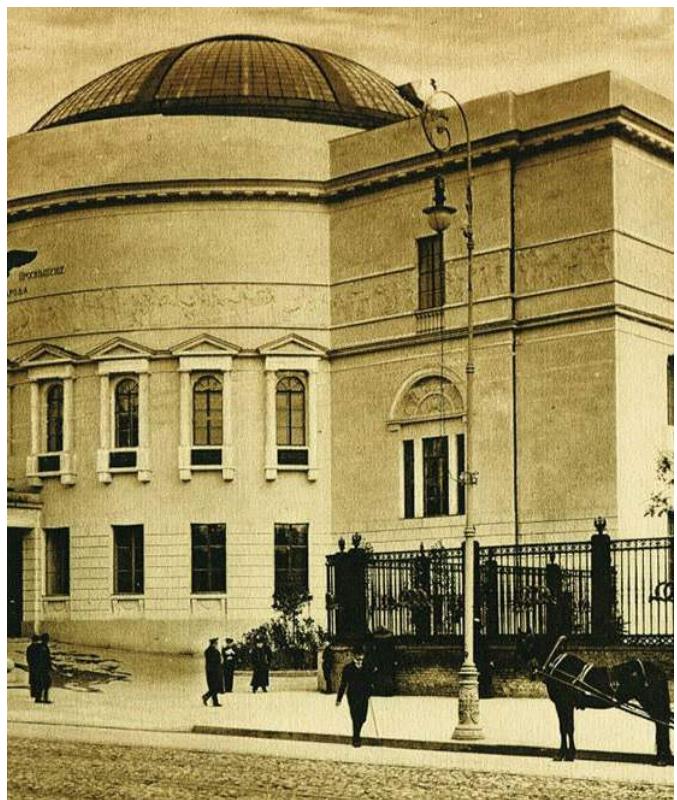
У червні виповнився 101 рік від підписання премілітарного мирного договору між Українською Державою та «червоною» РСФРС. Сторони домовилися про припинення бойових дій, встановлення лінії розмежування військ із нейтральною зоною. Договір також став прелюдією до широкого переговорного процесу, на який в Україні покладали великі надії. Суспільство очікувало встановлення меж держав по етнографічному кордону, а гетьманська адміністрація сподівалася на нормалізацію міждержавних відносин, економічного життя, компенсації від Росії за військову агресію і розподіл майна та боргів Російської імперії.

Однак зовсім інші плани були у Москві. Незважаючи на те, що підписання повноцінного мирного договору із Києвом Росію змушувала Німеччину, більшовицька делегація змогла навпомацькі провести свій корабель тонкою протокою між Сціллою страшних німецьких штиків та Харибою геополітичного краху із визнанням незалежності України, Білорусі, Дону та Кубані. Червоним вдалося не лише затягнути переговори до вигідного для себе часу, а й використати Київ як переговорний майданчик для впливу на порядок денний української політики та розхитувати політичний режим в Україні і побудувати цілу підпільну армію та агентурну мережу. Більше того, - через півтора роки голова російської мирної делегації болгарський комуніст Християн Раковський уже сидів у Києві як голова уряду радянської України і від її імені укладав договори із радянською Росією та встановлював дипломатичні зв'язки з європейськими країнами.

Кривава дорога до перемир'я та великі сподівання

Звільнення України весною 1918-го року супроводжувалося впертими боями за залізничні вузли Лівобережжя та Донбасу. Врешті-решт, на початку травня антибільшовицький фронт підійшов до Курска, Білгорода та Ростова-на-Дону, влада червоних впала на Донщині,

Кубані, Кавказі та Закавказзі. Сили Раднаркому скінчилися і вони запросили мир. 4-го травня на станції Коренево Курської губернії німецька, українська та російська військові делегації погодили лінію розмежування військ. Вона пролягла по населеним пунктам Сураж—Унеча—Стародуб—Новгород-Сіверський—Глухів—Рильськ—Колонтаївка—Суджа—Бelenіхіно—Куп'янськ. Углиб від цієї лінії в сторону України та Росії пролягла «нейтральна зона» - територія, де було заборонено з'являтися будь-яким військам. 20-кільметрова «зона» мала виключити можливість прямих військових зіткнень та навіть артилерійського обстрілу міст до обидва боки розмежування. До того ж таке розмежування дозволило Українській Державі відкривати прикордонні застави у нині білоруських та російських містах та містечках – у Ганцевичах, Жлобині, Гомелі (нині Білорусь), Валуйках та Каменському (нині Росія), що автоматично включало в Україну цілі українські повіти Мінщини, Курщини, Білгородщини та Вороніжчини. Українську громадськість зваблювала перспектива встановлення межі Держави по етнографічному кордону.

Українська та російська сторони почали готовувати переговорні групи. Відразу слід зазначити, що у Києві та Москві по-різному дивилися на майбутній мирний договір. Уряд Скоропадського хотів заключити фундаментальний договір, яким би регулювалося мирне співіснування двох держав із встановленням чітких, взаємовизнаних кордонів, регульованою митницею, обміном консульств. Крім цього український уряд бажав добитися відшкодування більшовицькою Росією збитків, завданих її агресією. Особливо амбітним виглядав план по розподілу боргів та майна колишньої Російської імперії. Не виключено, що Скоропадський хотів вести конференцію «на власному полі», аби легітимізувати свою владу.

У Москві ж не хотіли підписувати якогось чіткого документу із конкретними зобов'язаннями, натомість була потреба у встановленні формальних дружніх відносин, аби не втрачати повстанський потенціал в Україні. Для вирішення цієї специфічної задачі більшовиками був делегований Християн Раковський – його заступником був Дмитро Мануїльський. Також на переговори делегували молодого Сталіна, однак у Києві він уже не працював.

13-го травня російську делегацію прийняв Павло Скоропадський. Тоді було погоджено, що Мирна конференція (так її називали в українській пресі) мала відкритися у Києві у будівлі щойно розігнаної Центральної Ради 22 травня. Але на практиці вийшло не так, як сподівалися у Києві. По-перше, виявилось, що впустивши більшовицьку делегацію у Київ, українська влада автоматично надала їм майданчик для пропаганди. Адже тепер червона делегація потрапляла під спалахи фотокореспондентів, її заяви цитували українські журналісти. Через українську пресу Раковський та Мануїльський отримали змогу відправити меседжі своїм прихильникам.

Xід переговорів

Перше засідання Мирної конференції розпочалося 22 травня. Аж 12-го червня було підписано перший і єдиний системний документ - премілітарний мир, який відкрив кордони між державами та визначив порядок перетину кордону для громадян обох країн. Після цього в обох країнах почали відкриватися консульства та інші представництва. Останнє засідання відбулося 7-го жовтня і за ці чотири з

половиною місяців переговорів відбулося лише 14 засідань делегацій. Дуже швидко українська сторона переконалася, що було би успіхом домовитися за кордони, не кажучи уже про переділ майна Російської імперії та повернення до Києва історико-культурної спадщини. Лише 30-го травня Раковський продемонстрував документи свого уряду, які уповноважували його до ведення переговорів про заключення миру.

Відчутна загроза зрыву переговорів відчулася уже 22 червня, коли Раковський та Мануїльський заявили, що не визнають претензії України на Крим і що кордони України з Бессарабією (яку контролювала Румунія), Донщиною та Білоруссю... треба погоджувати із більшовиками, оскільки вони не визнають уряди у Бессарабії, Білорусі та на Дону. Це не відповідало фактичним реаліям. Українська сторона була вражена такою заявою. Втім, Раковський наполягав на своєму – за їх словами, тимчасові державні утворення існують лише за рахунок іноземної інтервенції і в Москві не вважають ці уряди самостійними. Олександр Шелухін запитував російських делегатів, які саме території тоді представляє РСФРР, на що Раковський відповів, що їх «Федерація», - це федерація не територій, а рад. «Союз окремих автономних місцевих самоуправлінь і в той же час... вони об'єднані союзом, спільною федерацією». Така відповідь йшла у розріз із встановленими на той момент у всьому світі визначенням терміну «федеративна республіка». Ясно було, що постала кожна нова «рада» при змозі буде вважатися більшовиками за свою територію. У червні російська делегація покинула Київ.

С. П. Шелухінъ, предсѣдатель украинской делегаціи въ миныхъ переговорахъ. Ученіе по Со-

А повернулася у липні. І це було пов'язане не стільки із дипломатією, стільки із початком всеукраїнського страйку залізничників. Страйкових рух охопив усі регіони і робітничі ватажки намагалися поширити його на інші галузі, що загрожувало паралічем промисловості. І в той же час, коли Раковський в Києві вів дипломатичну роботу, він встановлював контакти із робітничим рухом аби підняти протигетьманське повстання. З липня через демаркаційну лінію, користуючись тим, що відновилося транспортне сполучення, стали перетинати агенти, які везли гроши, зброю та заборонену літературу. Разом із цим більшовицька делегація контактувала із українськими соціалістами, зокрема, Володимиром Винниченком аби ті долучилися до повстання в обмін на легалізацію в Україні комуністичної партії. Таким чином, російська делегація влітку 1918-го року стала працювати не стільки задля підписання Мирного договору, стільки для створення в Україні лояльного собі потужного повстанського руху.

Підпільна діяльність дипломатів

І якщо про переговори більшовиків із Винниченком, знав Київ і особливо Олександр Шулухін, то в серпні у Міністерство Внутрішніх Справ стали надходити цікаві свідчення про підпільну діяльність росіян. На той час Державна Варта (спецслужба Гетьманату) встановила, що активна підпільна мережа більшовиків уже існує у робітничих районах Катеринославщини, Донбасу та у містах Південної України. Більшовицькі кур'єри отримували значне фінансування – 500 рублів як щомісячну платню та 10 – добових. Цих грошей вистачало аби нормально харчуватися, подорожувати залізницями по різним містам та орендувати пристойне житло. Із 19-го серпня на добові потреби своїх кур'єрів партійні фонди більшовиків платили уже 15 рублів. Державна варта встановила, що останній інструктаж перед українським відрядженням більшовики отримували у кімнаті №1 Готелю «Прага» у російському прикордонному Орлі. Там же вони і звітували по виїзді з України. 31 серпня у Києві пройшла Всеукраїнська конференція більшовиків, куди завітало 170 осіб (з них 73 мали право голосу). Уся ця «підпільна інфраструктура» виникла якраз через працю більшовицької делегації на чолі із Раковським. Вартові свідчили, що Раковський для підпільного руху особисто перевіз в Україну

50 мільйонів рублів. Разом із делегацією під виглядом консульських працівників, експертів у переговорних комісіях в Україні прописалися та користувалися дипломатичним імунітетом близько 1000 осіб, які вели підривну діяльність.

Члени Совєтської мирної делегації. Відатель делегації Х. Г. Раковський (румунський імперської конференції). Сліва (2): П. А. делегації (студент-политехнікъ). Справа (3) – П. А. Зайцев, секретар, (студент-технікъ). Зануцький, повноправний член делегації, (філол

осківської мирової делегації. В сер

веський, предсѣдатель, (румунський есдек-піме

Р. А. Зайцев, секретар, (студент-технікъ). З

ануцький, повноправний член делегації, (філол

У вересні за Раковським вела нагляд сестра ад'ютанта гетьмана ротмістра Натансона. Нею було встановлено, що Раковський постійно зустрічається із однією із працівниць Державної канцелярії громадянкою Крестинською. Це занепокоїло слідчих, згодом у цієї пані був проведений обшук. У Києві та Харкові вартові слідкували за людьми, які збирали кошти та вибухівку від більшовиків для здійснення повстань. Гроши та зброю потенційні ватажки закупували у лісах. У жовтні вартові заарештовували громадянина РФ Зверєва, у якого вилучили антидержавну літературу. Втім, Раковський аби вберегти свого кур'єра включив його заднім складом до своєї делегації. В кінці літа 1918-го року усім стало ясно, що Німеччина зазнає поразки у війні, відтак доля Української Держави зависала у повітрі і більшовики терпляче чекали зміни влади у Києві і завзято це стимулювали.

Намагання української сторони змінити формат переговорів чи хоча би перенесення його із Києва щоразу змушувало хвилюватися офіс німецького посла в Україні. Барон фон Мумм, закриваючи очі на дії більшовиків, наполягав на продовженні мирних переговорів. Станом на літо-осінь 1918-го року німецька стабільність трималася на волосині і повноцінної війни з червоними вони не хотіли. У листопаді 1918-го року Українська Держава втратить підтримку Німеччини та Австро-Угорщини, Скоропадський проголосить свою «Грамоту» про воззеднання із Росією, а українські соціалісти здійснять антигетьманське повстання. А взимку 1919-го року червоні вдруге сунули на Київ. Хоча ще за півроку до усіх цих подій, у цей сценарій ніхто і повірити не міг.

Журнал «Тиждень» (м. Київ)

Будинок Центральної Ради, де влітку 1918-го року проходила Київська мирна конференція

Лінія розмежування між Українською Державою та РСФРР. І кордони, на які претендував уряд Скоропадського

Незабутні зустрічі

Петро Палюх - українець перебував на Січеславщині всього лише чотири дні. Але його зустрічі в місті Дніпрі полили багато вражень у людей небайдужих та цікавих. Це були пенсіонери і студенти, ректори вузів і звичайні робітники. Головний підсумок цих зустрічей: гість з-за океану ще раз нагадав насільки важливо мати для кожного з нас Україну. А ще дуже значущим стало те, що до його слів і думок дослухалася молодь. Ангеліна Тараненко, школярка, сама запропонувала написати про свої враження від зустрічі з паном Петром. Настільки її вразила доля цієї людини, життя нашої західної діаспори. **Віримо в Україну! Віримо у країну долю!**

Минулого вівторка до нашої шкільної музейної кімнати «Скарбничка старожитностей» завітав незвичайний гість. Це американець українського походження Петро Палюх. Він - засновник фундації "Прометеїв отвіт", головним пріоритетом якої є підтримка української незалежної науки й освіти та сприяння у збереженні української ідентичності.

Звичайно, що нас, екскурсоводів, попередили про візит пана Петра. Чудово пам'ятаю, як у 6-му класі це почуття очікування гостей дуже бентежило всю нашу команду. Зараз, навчаючись у 10-му не боїшся виступу на публіку чи забути текст. Аж ось, повторюваний та водночас урочистий для всіх екскурсій момент: відчиняються двері й на порозі постає відвідувач музею. Пан Петро привітався з нами природною й чистою українською мовою. Поглянувши на нього, я не побачила людину, відмінну від тих, яких зустрічаю на вулицях нашого міста. Проте в очах я помітила відображення зовсім іншого світу та життя. Як виявилось, за всі роки життя за кордоном наш співвітчизник зберіг у серці українське і передав своїм дітям і онукам. Він навіть має вишиванку, а своїх трьох доньок назвав українськими іменами: Мотря, Оксана та Уляна. Наш гість народився на Галичині. Тож, слухаючи про полтавські галушки, й собі пригадує, що жодного разу їх не куштував. Крім цього, він розповідав ще чимало захоплюючих історій.

Під час діалогу не відчувалося напруження: я та інші екскурсоводи насоложджувалися спілкуванням. Ця зустріч була дещо особливою особисто для мене й залишила свій відбиток у моїй пам'яті. Сподіваюсь, що до нашого музею колись завітають діти й онуки пана Петра.

Ангеліна Тараненко, школярка, м. Дніпро

По-різному складалася життєва доля пластиуни з американського штату Нью-Джерзі Петра Палюха і комсомолки з України Галини Булавки. Довгі роки їх щоденні обставини різнилися як вода та полум'я. І ось в наш час знайшлося зasadниче, що поєднало цих людей президента Фундації «Прометеїв отвіт» (США) та директора телеканалу OTB «Дніпро» (Україна): відповідальність за майбутнє України. А простіше кажучи у них спільна любов, любов до своєї Вітчизни. І коли ось таких як Петро і Галина буде на планеті Земля більшати, то доля України буде неодмінно щасливою...

«КУБОК ДНІПРА» ЗБИРАЄ ДРУЗІВ

Якраз напередодні нашого професійного свята 5 вересня на території Вільнянського лісництва Новомосковського військового лісгоспту Дніпропетровського ОУЛМГ проходили традиційні щорічні змагання вальників лісу на «Кубок Дніпра». Фахова першість зібрала не лише учасників з Дніпропетровщини, а й з сусідніх областей Донецької, Полтавської та Запорізької. І хоч з об'єктивних (найперше через матеріальні проблеми) причин, першість не була такою масштабною і представницькою як в попередні роки, вона принесли позитив усім, хто був присутній того дня на професійних змаганнях лісовиків. «Кубок Дніпра» вже має і свою історію, і свої традиції. Вперше професійні змагання лісників відбулися вже не у близькому нині 1994 році. Тодішній очільник наддніпрянських лісників, а нині голова профспілкового комітету Дніпропетровського ОУЛМГ Василь Клешня пригадує:

Це було доволі сміливe рішення, адже, як відомо, наша область не належить до ресурсних регіонів країни. По-правді, вальникам в лісах Дніпропетровщини складно найти роботу. Позаяк лісові насадження в нашему краї це в першу чергу рекреаційний ресурс, вони є суперекологічними об'єктами. Але ми ще тоді вирішили: створимо свято для своїх і колег-сусідів. І слід підкреслити що задумане Василь Федотовичем та його однодумцями вдалося здійснити сповна. Адже кожного року змагання вальників лісу на «Кубок Дніпра» це не просто фахова першість, не лише удосконалення професійної майстерності та популяризація професії лісника, а ще й неформальні зустрічі членів своєрідного товариства клубу людей, котрі обрали цей благородний і не такий оплатний сьогодні фах. Довголітній член журі змагань, перший заступник начальника Дніпропетровського обласного управління лісового та мисливського господарства Валерій Величко ще так окреслив головну мету «Кубка Дніпра»:

Наши працівники за щоденними клопотами робочих будень відчувають постійну потребу в спілкуванні з колегами, їм потрібна атмосфера свята. Отож, змагання вальників лісу на «Кубок Дніпра» в певній мірі надолужують прогаянє. До цих слів вартододати, що кожного року фахова першість організована дніпропетровськими лісовиками минає на високому організаційному рівні. У їх програмі завжди знаходиться місце не лише для традиційних у таких випадках привітань поважних персон, а так само й для номерів художньої самодіяльності. Ну, а переможців з року в рік вішановують не тільки грамотами та почесними відзнаками, а й цінними подарунками. І тут добром словом слід згадати багаторічних спонсорів змагань. Зокрема, компанію «Нефтек» (керівник Віталій Півняк) та СТО «Вольво» (керівник Юрій Ройзін). Попри не просту сьогодні економічну днину друзі змагань не зраджують своєї прихильності, бо і цього року як і в попередні, переможці та учасники «Кубка Дніпра» отримали вартісні та цікаві призи. Атмосфера професійної єдності у непрості для України часів нині набуває особливого значення. Це найперше відчутно в розмові Вашого кореспондента з начальника Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства Віктором Стороженком, який не перший раз очолює команду донбаських лісовиків на «Кубкові Дніпра».

- Через відомі події ми сьогодні позбавлені можливості нормально працювати , - розповідає Віктор Іванович . – Але найперше віримо що ліси , котрими ми опікувалися , знову повернуться в нашу юрисдикцію . Іще «Кубок Дніпра» це нагадування про єдину Україну , про нашу спільну Вітчизну . А тому коли під час відкриття змагань на шоглі здіймається жовто-блакитний стяг чиненайбільшевилювання у членів нашої команди . Адже дончани сповна відчули що значить для кожного з нас Батьківщина .....

Цьогорічні регіональні змагання вальників лісу на «Кубок Дніпра» вже стали історією . Гости та їх учасники роз'їхалися по своїх домівках та рідних підприємствах . Але дружня і тепла атмосфера професійної першості ще довго буде зберігатися в серцях наших колег .

На фото: автор ідеї проведення змагання вальників лісу на «Кубок Дніпра» голова профспілкового комітету Дніпропетровського ОУЛМГ , член колегії Державного агентства лісових ресурсів України Василь Клешня в студії одного з дніпровських телеканалів розповідає про фахову першість ; під час перебігу змагань; на імпровізованому п'єдесталі цьогорічні переможці; головний приз першості.

прес-служба ДОУЛМГ.

ЛАУРЕАТИ - 2019

Із метою популяризації ідей, творчості та життєвої державницької настанови визначного українця Фундація Івана Багряного (США) та Всеукраїнський щомісячник «Бористен» (представництво Фундації Багряного на Січеславщині) заснували Відзнаку імені Івана Багряного. «Щороку лауреатами стають люди, чиї досягнення стали помітними і особливими в різних сферах діяльності: письменники, громадські діячі чи просто жителі міста, які роблять свій особистий вклад в розбудову українського суспільства» - зазначив редактор журналу «Бористен» і один з організаторів конкурсу Фідель Сухоніс. За рішенням журі в 2019 році володарями Відзнаки імені Івана Багряного визанні:

- **Інга Лазебна**, співачка, режисер-постановник культурно-мистецьких масових заходів (м. Дніпро, Україна) - за вагомий внесок у розвиток духовності та мистецтва України. Зокрема, за літературно-режисерську інсценізацію Міжнародної мега-імпрези SirkoMegaFest «Парость звитяги отамана Сірка - на крилах Незалежності» та молодіжної рок-толоки «OtamanRockFest».

- **Дмитро Кошка** викладач Дніпровської політехніки , молодший лейтенант (м. Дніпро. Україна)

- за особисту мужність і геройм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі під час російсько-української війни.

- **Віталій Копильцов**, голова Микільської сільської ради (село Микільське-на-Дніпрі, Дніпропетровська область) – за проведення державотворчої, патріотичної діяльності на посаді сільського голови.

- **Віктор Рудь**, правник (Нью-Джерзі, США) – за плідну просвітницьку та публіцистичну діяльність в американському суспільстві щодо донесення правди про злочини комуністичної та путінської Росії проти українського народу.

- **отець Олексій Лімонченко** , священик – емерит УПЦ в США (Каліфорнія, США) – за багаторічну подвижницьку працю із збереження української духовності на чужині, активну участь в якості жертводавця у боротьбі з російською агресією на Донбасі.

- **доктор Євгенія Пастернак** (посмертно), екзекутивний директор пансіонів ім. Івана Франка (Торонто, Канада) – за розбудову пансіонів для старших людей на високу фаховому рівні та наповнення їх щоденної діяльності національним змістом в країні кленового листя.

МИ Є. БУЛИ. І БУДЕМ МИ!
Й ВІТЧИЗНА НАША З НАМИ...

НЕВИГАДАНІ ІСТОРІЇ ПРО ВІЙНУ.

Дмитро Кошка (м. Дніпро)

Дмитро Кошка мобілізований в АТО під час першої хвилі. У травні 2014 батальон офіцера брав участь у визволенні Маріуполя, а у червні їх перекинули в район Красногорівки. Військовим під командуванням Кошки вдалося знищити командний пункт бойовиків. Під час визволення міста взвод військового не зазнав втрат. Сам лейтенант пізніше отримав поранення під час боїв за Мар'їнку. Лікарям вдалося врятувати ногу військового. Тепер він викладає на військовій кафедрі Національного гірничого університету в Дніпрі. За рішенням журі Відзнаки імені Івана Багряного нашого журналу в 2019 році Дмитро Кошка визнаний лауреатом: «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі під час російсько-української війни». Нижче подаємо фрагмент документально - публіцистичних нотаток мужнього захисника України.

Редакція

Як ректор підписав нас на війну.

Викликали нас у військомат на звірку документів. Прийшов, а там всі свої, з універу, у черзі стояти. Звірили документи, відправили очікувати, і там Вже урочистих повідомили, що ми призвані до лав ЗСУ.

- Ми ж без речей.
- Вам видадуть все необхідне.
- Шампунь, зубну щітку і труси?
- Мій син служить, я служу ...
- Та при чому тут ваш син? Ви б хоч сказали, ми

б мильно-рильне зібрали.

- А чого ви не зібрали, знали куди йшли.
  - Сказали звірка документів, нічого не брати крім військового квитка.
  - Ну нічого. Щось вигадаєте.
  - Уже вигадали, відпустіть за речами!
  - НІ!
  - Що значить ні?
  - Ви не повернетесь.
  - Якщо б ми хотіли, то ми б і не приходили. Наші паспорти у вас. І взагалі, тут через паркан перестрибнути - елементарно. Ми ж з вами нормально розмовляємо. Дайте нам годину на збори.
  - Через годину, щоб були тут!
- Розбіглись по домівках, зібрали що було, зібралися знову у військоматі. Накрили поляну, сидимо, їмо, спілкуємось, чекаємо на відправку. Військоматник нас стереже.

- А ви всі з Гірничого?
- Практично.
- Дякуйте своєму ректору!)
- За що?
- За те що ви тут.
- В якому сенсі?
- Ну, ми не знали де офіцерів набрати, відправили запити до вишів, ось він вас і надіслав.
- Особисто?
- Кажуть що особисто відбирав, кого відправити.
- Ну, гарну компанію зібрали!
- Але я вам цього не казав. Просто щоб знали...
- Якщо повернемося - подякуємо .. Ну, за ректора!)))

Мобілізація.

- Після того як нас послали матом з частини, я треба Було забрати паспорт з військкомату. Я прийшов та полаявся з воєнкомом.
- Мене ноги годують, я втратив цілий робочий день! Ви вважаєте мені робити нічого, кататися туди-сюди?
  - Давай я подзвоню і тебе візьмуть туди-ж!
  - Ні, давайте, якщо буде щось серйозне - то кличте, а по такій фігні кататися я не буду! Вони не поважно ставляться до людей...

Тож коли за тиждень подзвонили з військкомату про перевірку документів - я одразу ж зібрав речі, та сказав мамі, що просто покатаюсь знову туди-сюди. У військкоматі вже прилаштувались служити купа колег, з попереднього призову. Вони намагались відмовити мене від служби у бойовій частині, намагались прилаштувати у військкоматі.

- Діма, гайда до нас, тут є вакантне місце.
- Не. Не пробачу собі, якщо буду перебирати папірці, поки інші воюють.
- Ти не розумієш, там все серйозно, це набір в нове бойовий підрозділ. Пам'ятаєш старого воєнкома, він тепер в обласному військкоматі, давай я його наберу, він тебе до себе візьме, там теж кадри потрібні.
- Я йому минулого разу сказав, якщо воювати, то воювати, а інакше не кличте.)
- Та він тебе пробачить, йому потрібні розумні люди.
- Я не хочу відповідати перед матерями, за загиблих котрих я призвав. Я відповім за тих, ким я безпосередньо буду командувати. Де

їх життя будуть залежати від моїх рішень. І я знатиму що матері сказати.

- Діма, я не знаю, можу чимось ще тобі допомогти?
- Можеш! Знаєш цих трьох людей?
- Так.
- У одного нещодавно дитина народилася, йому не до війни зараз, інший тільки одружився, йому дітей треба робити, а не воювати. А третій довго вчився щоб на роботу влаштуватися і тільки влаштувався, тим більше він рядовий і толку в армії від нього мало буде, а роботу втратить ...
- Зрозумів.
- Давай я за них відвоюю, так можна?
- Не переймайся.
- Дякую.

Біля військкомату було багато народу, добровольці - подумав я... Особливо кинувся в очі дядько в качконосому-кепаріку, спортивному костюмі з трьома смужками, та незабутньою посмішкою золотими зубами!

У обласна Комісаріаті зі мною трапилась проблема.

- Тут у хлопця 104 ВОС ...
  - Ну і що?
  - Ну він танкіст, а ми в піхоту набираємо ...
  - Дивись, - жирно малює ручкою коло на місці четвіркі, - Який ВОС?
  - Опа! Сотый! Був танкістом, став піхотою!
  - А ти переймався!)
- А хлопець з золотими зубами - ставши старшиною нашої роти.

Медкомісія 2014

Медкомісія на початку 2014 року була дивна. Ale була. Я Зайшов в кабінет, навпроти сиділи Троє лікарів.

- Здрастуйте, сідайте.
- Здрастуйте Дякую.
- Скарги на здоров'я є?
- Звичайно є, не 20 років вже...
- А такі, щоб не служити є?
- Є...

Секунд двадцять дивилися на мене ніби чогось чекали...

- А воювати хочете?
- Ні звичайно! Яка нормальна людина хоче воювати?

Знову довга пауза... Старший лікар вигадував наступне запитання.

- А в армію хочете?
  - Там зараз вбити можуть, нерозумно хотіти!
- Лікар подумав ще з пів хвилини, мружачись на мене ..
- А підете?
  - Ось це слушне питання! Я мало що пам'ятаю про військову справу, але якщо такі зараз потрібні - піду!
  - Потрібні! - Впевнено вигукнув лікар.
  - Тоді піду.
  - Дуже добре!) - засяяв лікар! - пишіть «здоровий»!

Про Якута. Воювати з руськими не буду.

Навесні 2014 ситуація була ще не зрозумілою. Багато хто сумнівався, або не був готовий до війни. Стоячи в строю, в один із перших днів після призову, я почув зі строю фразу "я не буду с руськими воевать".

- Чому?
- Тому-що вони брати ...
- Так що ти в строю робиш?
- Мене призвали, я давав присягу, захищати народ України!
- Ну так росіянє ж напали, а не ми до них лізemo.
- Я з руськими воювати не буду!
- Ну добре, а що у тебе за посада?
- Водій! - Це був Коля ...
- Водій? Так навіщо тобі воювати? Довезеш нас з руськими воювати?
- А довезти - довезу! Даш наказ везти – довезу!
- Ну і відмінно!

І довозив и вивозив, и воював...

У кожного своя задача.

Коли я тільки прийшов в Збройні Сили України, бійці називали мене піджаком. Я був надто молодим, та отримав звання на військовій кафедрі, ніколи до цього не служивши у війську. Бійці відповідно переймалися за своє життя, та з недовірою до мене сприймали. Ряд досвідчених сержантів підтримували, казали що підкажуть, навчать, прикриють. Інші ж навпаки шукали слабину. Одного разу підійшов до мене Коля, і каже:

- Як ти зібрався командувати підрозділом, ти ж нічого не знаєш, ти ж ніколи не служив, ти ж

- зільєш нас в першому ж бою.
  - Це і правда сильно переймало мене.
  - Коля, ти ж у нас водій?
  - Так.
  - От тобі дали ключі, і твоя основна задача - доставити нас на поле бою, вірно?
  - Так...
  - Он бачив хлопця з автоматом? Йому дали автомат, він стрілок, і його задача - знищувати живу силу противника. Он той – кулеметник, йому дали кулемет і його завдання знищувати групи супротивника та легкоброньовані цілі, той отримав гранатомет, и його задача - знищувати броньовані цілі. Так?
  - Так. - відповів Коля.
  - А мені дали пістолет Макарова, і мое завдання – повернути вас всіх додому живими!
- Коля потиснув мені руку, і здається почав довіряти.

Спільна мова.

Перший вечір після набору бійців, цілий день ми розвантажували фури на склад: їжа, форма, берці, сухпаї ... З бійцями обов'язково має буті супроводжуючий офіцер. Комбат зловив мене у казармі, каже: "Бери п'ять солдатів, потрібно розвантажити провіант".

- Я пішов у перший же кубрик, кажу: "потрібно п'ять чоловік розвантажити провіант". Нуль емоцій ...
- Гей, хлопці, ходімо це ж для вас їжа!
  - Ми вже розвантажували сьогодні, ми відпочиваємо.
  - Розвантажимо і будете далі відпочивати, комбат чекає.
  - Іди нахуй! - почув я у відповідь.

Це змінило для мене уявлення про армію. Я зрозумів, що звання та посада - ще не привід щоб тебе слухались.

- Діма, ну що там? - Окликнув мене комбат.
- Так, зараз йдемо! - Я розумів, що я не маю ніяких важелів впливу, але маю виконати наказ. У сусідньому кубрику павлоградські шахтарі вже об'єднались у групу за інтересами та вечеряли.
- Мужики, потрібно розвантажити провіант. Я знаю що вже засмикав вас за сьогодні, але у мене така ситуація ...
- Командир, ми ж їмо... Візьми когось іншого.
- У тому-то й питання, що інші послали мене нахуй... А Комбат чекає. Я знаю що таке

шахтарі, тому просто по-людськи прошу допомогти!

Вони переглянулися, - Допоможемо?

- По-людськи попросив. Треба допомогти!

- Давай ми доймо?

- Комбат чекає...

Біля складу, стояв ще один "піджак", і з ним один боєць. Інші четверо послали его нахуй, та пішли відпочивати.

Я подивився як спрітно шахтарі тягають важкі мішки, на піджака поруч, і зрозумів як я їм завинив! Я зняв кітель, не звертаючи уваги на фрази оточуючих "тобі не можна", "ти ж офіцер!", "не положено" і долучився до розгруски фури. Мішки здавалось важили більше за мене, і шахтарі теж казали: "не гони, командир, ми впораємося, мішок більший за тебе..." не хотіли мені їх навіть подавати, тому довелося використати як аргумент фразу "Це наказ!". Розвантаживши машину, я був білий від борошна, як міль. Ми повернулись в казарму, я подякував хлопцям, та пішов спати. Вже зранку, незнайомі бійці підходили до мене і казали, "Ти Кошка?

Можна до тебе у взвод? Ти правильний мужик! З тобою я готовий йти в бій!"

Хто не хоче - вийдіть зі строю.

Під час мобілізації в армію набирали кого завгодно. Я не мав ніякого військового досвіду, проте отримав у підпорядкування три десятки різношерстих людей. В моїй уяві командир - віддає наказ, і підрозділ - його виконує. Але насправді все виявилось трохи інакше. Ряд персонажів могли послати командира, постійно десь шарились від роботи, іноді підбурювали інших до свідомого спротиву. А реальних важелів впливу на них не було. На дворі я зустрів комбата:

- Товариш підполковник, дозвольте звернутися!
- Звертайся.
- У нас є ряд персонажів, котрі відверто підривають роботу, відмовляються виконувати накази, не поважають командирів.
- Так виховуй!
- Це ж не дитячій садочок. Там дядьки всі старші за мене
- Працюй з особовим складом. Це твоя робота.

- Це зрозуміло, але невідомо що від них очікувати в разі бою. Їм немає довіри в самому підрозділі.

- Я розумію. І що я можу з цим зробити?
- Позбутися від них.
- Як ти собі це уявляєш?
- Вишикувати на плацу, і сказати, хто не хоче - хай йдуть додому. Без будь-яких санкцій. Просто повертаються, ніби їх і не призовали.
- Ти в армії служив взагалі? Це неможливо! Ким ми їх замінимо?
- Краще нехай у мене буде 20 бійців, котрим я можу довіряти, ніж 30 недисциплінованих, до котрих страшно спиною повернутися.
- Це неможливо!

Кілька днів по тому, ми вишикувались на плацу та комбат проголосив: "Хто не готовий воювати, хто не хоче служити - вийти з строю! Ви будете звільнені без всяких наслідків. Просто підете додому." Вийшли близько третини. Коля залишився на місці. "Добре подумайте, тим хто залишиться - доведеться воювати, якщо відчуваєте що можете зламатися - краще вийдіть зараз." Ще з десяток людей покинули стрій. "Це останній шанс поїхати додому, потім буде пізно. Все хто залишиться - підуть до кінця!" В строю почалися вмовлення молодих, та надто старих - піти додому, без образ. Таким чином хлопці й самі підчистили свої ряди від тих хто сильний духом, але незадовільний фізичним станом.

- Водій! - Запитав я, не повертаючи голови.
  - Га?
  - Ти ще тут?
  - Авжеж, командир!
  - А чого не вийшов? З руськими ж воювати доведеться!
  - А хто вас тоді довезе, з руськими воювати?)
- З трьох рот офіцерського складу залишився один командир роти, та один командир взводу. А замінили ми їх добровольцями, котрі у той час якраз штурмували військомати намагаючись вступити до лав ЗСУ.

Перша Зустріч з капеланом.

У офіцерку Зайшов новий офіцер. Шкіряна куртка, з котрої стирчав строкатий біло-блакитний тельник. Ще один ВДВшник, - подумав я. До ВДВшників я ставився з недовірою, бо до 2014 року, крім купання у фонтанах, та розбивання пляшок о голову, толку від них не було ніякого, тільки небезпеки..)

Я розмовляв телефоном, та ходив до вікна и назад.

Він звернув до мене:

- Здрастуйте, а де можна розташуватися?
- Здрастуйте, займайте будь-яку вільну койку.
- А де можна переоблачиться?
- Та тут і перевдягайтесь, всі ж свої. - «Переоблачиться», понабиралися жеж словечек, ВДВшники..)

- Дякую!

Я продовжив розмову телефоном. Відвернувся

до вікна. Не буду ж я дивитись, як чоловік роздягається.

Повернувшись від вікна, я помітив у нього на тілі купу татуювань, «За ВДВ», «Купола парашутів», все-таке.. Мабуть «добре служив», якщо стільки татуювань...) – подумав я, і знову розвернувся до вікна, щоб не заважати йому перевдягатись. Коли я знову повернувся - Побачив перед собою людину у червоній рясі, з величезним хрестом на грудях, що мостиив на голові не блакитний берет, а шапочку священника.

- Я передзвоню... - Сказав я телефону. - аaaa... Це що, як його... Капелан?
- Господь всюди з вами! – Сказав Отець Дмитро, і перехрестив мене...)

(Далі буде)

Лейтенант резерву Дмитро Кошка зі своєю бабусею Катериною, яка є ветераном Другої світової війни.

«Сто рядків про книгу»

Книга про кладовище в Горайці, що на Любачівщині, Польща

Книга „Kamienie, które mówią. Cmentarz greckokatolicki w Gorajcu” (Каміння, яке говорить. Греко-католицьке кладовище в Горайці) - чергова публікація Адама Бобровича про історію села Гораєць та його колишніх жителів.

Кладовище в Горайці, разом із білокам'яними хрестами, невід'ємний компонент краєвиду любачівської землі. Ліс, у якому розташований цей неповторний некрополь, робить це місце винятковим, таємничим, магічним. Тут відчувається непередавана енергетика та атмосфера вікової історії, яка сприяє, щоб перенестися у сферу поваги, рефлексії, душевного спокою.

Публікація є спробою відтворити надгробні написи. Вони є джерелом інформації не тільки про померлих, але й про долю колишніх жителів села, сімейні зв'язки, побут, релігію. Наведені результати проведеної інвентаризації можуть стати цікавою основою для подальшої науково-дослідницької роботи.

Гораєцьке кладовище - це особлива історико-релігійна пам'ятка. Усе, що тут знайдемо, побачимо, має свою історію, тому необхідно зберігати це місце і відновити його колишню красу. На жаль, без постійної консерваційної роботи, кам'яні хрести приречені на загибель. Тому мета цієї книги є така, щоб донести до небайдужого читача заклик про пам'ять і допомогу в цій вагомій справі.

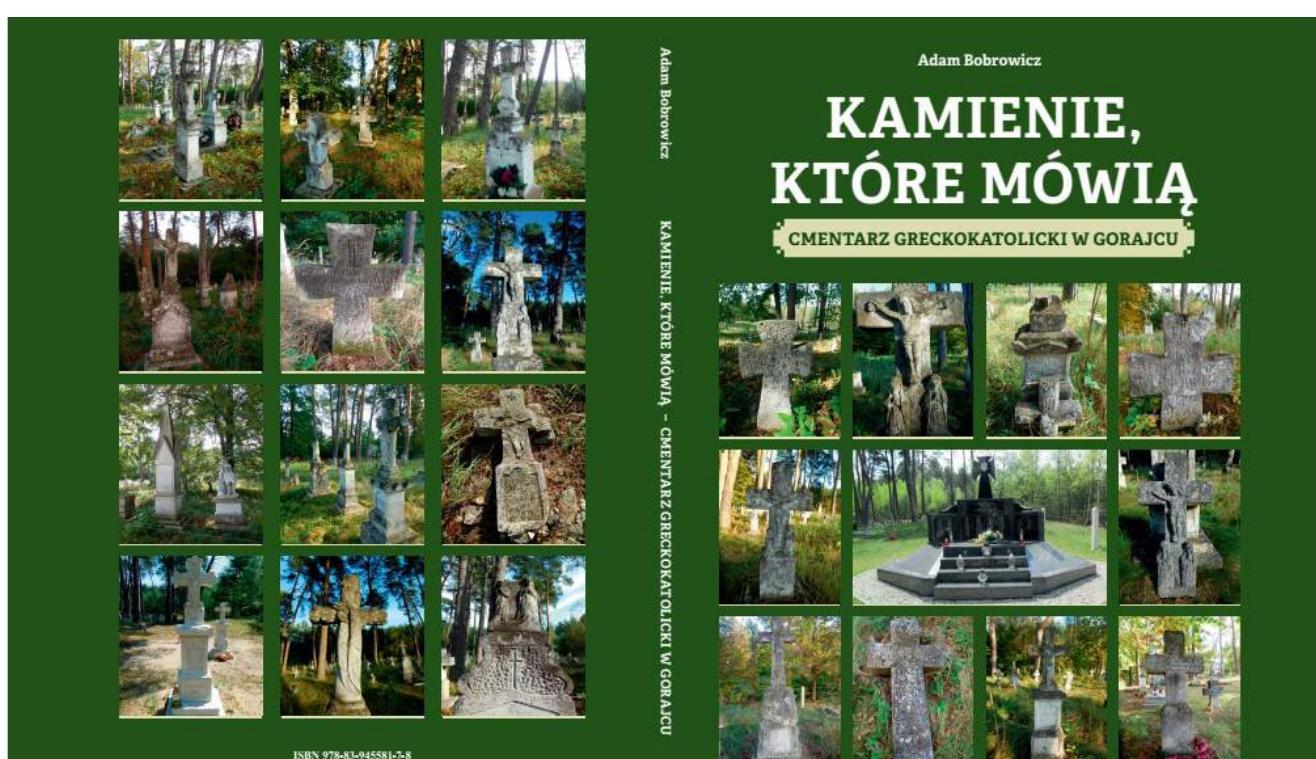
Зміст книги спрямований для тих, хто цікавиться минулим своїх предків і водночас може стати у пригоді тим, хто хотів би дізнатися долю покинутих та забутих греко-католицьких кладовищ.

Книга має 120 сторінок, 508 фотографій, 5 таблиць, 2 мапи; тверда, кольорова обкладинка, формат А-4 (297cmx210cm). ISBN: 978-83-945581-7-8. Друк: Друкарня TOTEM, Іновроцлав. Наклад 50 примірників. Публікація видана за рахунок автора. Дані контактovі: e-mail: bobrowicz.adam@gmail.com тел. моб. 601-729-953, Пасленк, Польща (Pasłęk, Polska). Зaproшуємо на зустріч з автором 14 вересня 2019 року (субота), год. 17:00 дня (5:00 pm), с. Гораєць біля Чесанова, церква Різдва Пресвятої Богородиці. Чергова зустріч відбудеться у Пасленку.

Do друку подав Стефан Лашин

slaszyn@aol.com

Тел. моб. 516 – 582 0258, США

«Ми не лукавили з тобою»

«НАШ СВІТЛИЙ ЯНГОЛЕ»

Відкрилось небо, посміхнулось сонце.
І світлий ангел знов – заглянув у віконце.
Це - ангел щастя, що спустився із небес,
лишив про себе спогади в душі - назавжди.

У кожного є свій янгол на небі, але в поезії також є такі янголи, що залишають за собою поетичні дарунки свого доленосного життя, частинки душі і краси у творах та віршах.

Саме такого янгола зі світлим життям, ми пам'ятаємо.

Тож давайте згадаємо нашу землячку, україно-ізраїльську поетесу і письменницю ІЛАНУ БОРІСІВНУ ВАЙСМАН.

Поезія і проза ІЛАНІ ВАЙСМАН різнопланові, насичені теплом, любов'ю і гармонією, і вони такі близькі і зrozумілі тим, хто любить життя, вірить в добро і чекає змін...

Народилася ІЛАОЧКА 23 травня 1959 р. у м. Тирасполь (Молдавська РСР) у родині робітника заводу. Відразу ж після народження дівчинки, сім'я переїхала до України до м. Біла Церква, де пройшли її дитячі та юнацькі роки. ІЛАНА була веселою дівчинкою допоки її не спіткало лиxo, випадково доля перегорнула яскраву веселку життя на чорну смугу. У 7 років дівчинка травмувалася та результати лікарів були невтішними, травма виявилася складною,

що призвело за собою у дівчинки інвалідність. Ale з цього моменту в неї не згасає віра продовжувати жити і творити поезію, так народжується у маленької, української поетеси перша автобіографічна повість «Четверта стіна». В ній розкаже про тяжкі роки навчання в школі для дітей-інвалідів, про своє перше кохання. Вона веде активну боротьбу зі своєю хворобою та водночас пише вірші. Її надихає природа України та люди, які її підтримують.

Хвороба ІЛАНІ ВАЙСМАН прогресує, утім мама наполегливо шукає засоби лікування. У той час діти з особливими потребами отримували освіту окремо від решти дітей, тож поетеса навчалася в спеціалізованому інтернаті м. Києва для дітей інвалідів.

Читаючи поетичні вірші ІЛАНІ ВАЙСМАН, розумієш її душу, її сильну боротьбу за життя та любові до свого краю.

Але, на жаль, хвороба не поступається та робить поетесу фізично слабкою, але духом сильною.

В 1991 році ІЛАНА зі своєю мамою і сестрою переїжджає до Ізраїлю, де пізніше ІЛАНА випустить до видання 6 своїх книг, а сьому книгу – історичний роман про своїх батьків, опублікують вже після її смерті. Її батько, Борис Вайсман, який в Дніпрі прожив майже все життя, пізніше всі ці книжки передає в Культурний Центр «МЕНОРА».

У 1996 році ІЛАНА ВАЙСМАН, стає членом спілки письменників Ізраїлю.

За життя ІЛАНА створила свій власний проект під назвою Теплий Дім, це була музично-літературна вітальня, в яку ІЛАНА запрошуvalа до себе всіх початківців і відомих авторів, співаків і музикантів з усіх міст і регіонів країни. За цей ПРОЕКТ ІЛАНА отримала нагороду від агентства СОХНУТ.

Вітальня закрилася, оскільки ІЛАНА навіки пішла від нас, але її справа, її Теплий дім продовжує жити на Медіа-сторінках Інтернету, в якому вже більше 8000 постійних шанувальників творчості ІЛАНІ ВАЙСМАН, з більш ніж 25 країн світу.

*Переконайтесь в цьому самі - зайдіть
в Теплий Дім ІЛАНІ ВАЙСМАН за
посиланням <https://www.facebook.com/ilanawaisman10>*

Багато віршів поетеси були покладені на музику, перетворившись на пісні та романси. ІЛНА ВАЙСМАН була одружена з ЮРІЄМ ВАСИЛІВОМ, але своїх дітей у подружжя не було, тож письменниця називала своїми дітьми свої вірші. Останнім її твором, який вона писала, знемагаючи від болю, затиснувши зубами олівець, яким тиснула букви клавіатури на комп'ютері, був роман «Чорна сльоза». В цьому романі поетеса описала усі події про часи Другої Світової війни, а також про її рідних, які потрапили в концтабори Освенціму, Могильово-Подільському гетто та про наслідки їх втрати. Ця книга – документальний роман. Письменниця встигла його дописати, однак твір було надруковано вже після того, як авторки не стало. Роман представлено в Національній бібліотеці України, Ізраїлю. Ця жінка була найдивовижніша, вона й сильна й ніжна. Ніколи не скаржилася, а знаходила сили не тільки продовжувати жити, а ще й дарувати радість людям. А ще багато працювала над донесенням правди про україно-єврейські взаємини. Зокрема, що стосується Голокосту.

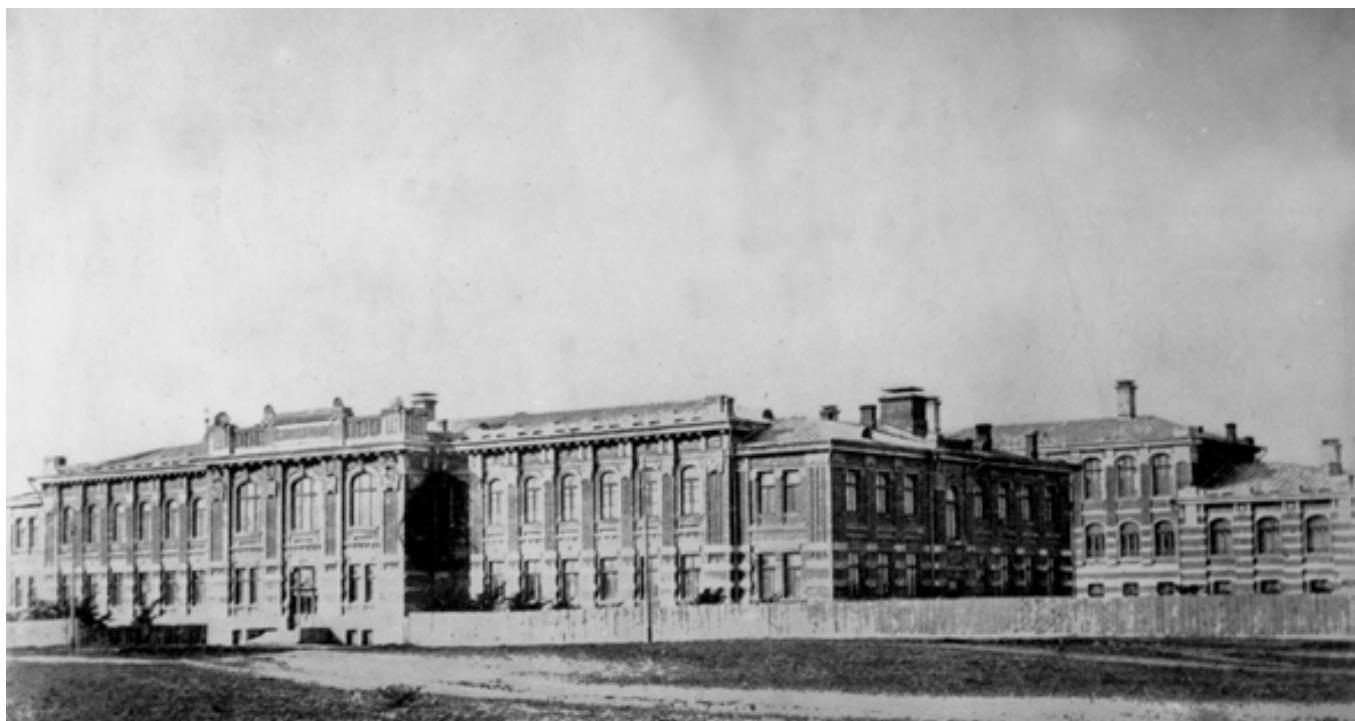

Для Ізраїлю пам'ять про Голокост дуже важлива, адже Ізраїль позиціонує себе в світі, як запобіжник повторення Голокосту. А для України дуже важливо усвідомлювати, що якби тоді була українська держава, то й Голокост на українських землях не набув такого страшного характеру. Адже, навіть у країнах-союзниках Райху доля єреїв не була такою жахливою. Померла поетеса 6 листопада 2009 року після тривалої хвороби у віці 50 років. Багато теплих та добрих слів можна казати про цю письменницю, що і продовжують робити усі шанувальники її творчості у місті Біла Церква в Українському культурному центрі, там постійно відбуваються заходи присвячені пам'яті ІЛАНІ ВАЙСМАН та проект під назвою «ІЛАНІ ВАЙСМАН – її ім'я повернулося в Україну». На вечорі була присутня молодша сестра ІЛАНІ, ГІЛА ВАЙСМАН-ЯТКОВСКІ, яка ділилася спогадами про подорожі до України та зустрічі з земляками, про інтерес та продовження творчості сестри у вітальні «Теплий Дім», що продовжує жити у Ізраїлі. ІЛАНІ ВАЙСМАН – пішла в інший світ, в «неземну вічність» залишивши нам свої вірші, слово, які досі тривожить душу й бере за живе кожного.

ОКСАНА БОЙКО-БАРАНОВСЬКА (м. Дніпро)

ДНІПРОВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ - 120 РОКІВ!

Багаторічна творча дружба поєднує наше літературно-мистецьке видання «Бористен» з НТУ «Дніпровська політехніка». Особливого значення ми надаємо спільному проекту на городження переможців конкурсу Олеся Гончара на кращий літературний твір. Завдяки чому студентська аудиторія має можливість познайомитися з молодими талантами України і зарубіжжя. Цього року один з провідних університетів України відзначає 120-річчя від початку заснування. Історичний аспект цієї події має цікаві моменти.

Поштівка початку ХХ ст. із зображенням Катеринославського вищого гірничого училища

Свою історію НТУ «Дніпровська політехніка» веде від Катеринославського вищого гірничого училища. На теренах Катеринославської губернії, промисловість якої почала розвиватися швидкими темпами у 80-х роках XIX ст., це був єдиний осередок вищої технічної освіти. Саме зі стін гірничого училища виходили перші гірничі інженери та інженери-металурги. Перші викладачі – запрошені з усіх куточків держави і заклали фундамент для розвитку наукових шкіл, які існують дотепер. 4 червня (16 червня за новим стилем) 1899 р. підписане «Положення про Катеринославське вище гірниче училище», а вже з жовтня воно відчинило свої двері для перших студентів. Відповідно до предметів, які викладали в училищі, були створені перші кабінети і лабораторії: гірничого мистецтва, мінералогії, геодезії та маркшейдерського мистецтва, фізики, хімії. Перші два роки заняття проходили у Потьомкінському палаці (нині – Палац студентів Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара). У 1901 р. завершено будівництво перших двох корпусів і навчання продовжилося у власних приміщеннях училища. Старовинні корпуси, збудовані за проектом архітектора О.М. Бекетова, і зараз залишаються окрасою історичної частини міста.

Невдовзі після заснування училища була створена бібліотека, яка довгий час була найбільшою науковою бібліотекою міста. Гордістю нашої бібліотеки є раритетні видання XVII–XVIII ст. авторства Галілео Галілея, Ісаака Ньютона, Вільгельма Гравезанда та інших видатних учених. Багато книг у бібліотеці було іноземними мовами. І це не випадково, бо студенти повинні були обов'язково робити технічні переклади однією із мов: французькою або німецькою. Із початку заснування Катеринославського вищого гірничого училища підібрався кваліфікований та ініціативний склад викладачів, які доклали багато зусиль для підвищення статусу училища до інституту. Усього через 13 років після заснування училища його було перетворено на Катеринославський гірничий інститут.

Головний корпус Катеринославського гірничого інституту. 1917 р.

Підстави для підвищення статусу навчального закладу були беззаперечні: кваліфікований професорсько-викладацький персонал, високий рівень науково-технічного обладнання лабораторної бази, якість підготовки інженерів, а також підтримка з боку міського та губернського керівництва. У 1912 р. до складу інституту входило вже 14 кафедр. Плідна діяльність багатьох вчених Катеринославського гірничого інституту сприяла перетворенню його у потужний науковий центр. У цей час у ньому працювала ціла плеяда талановитих учених, які сформували наукові школи. Професори О.М. Терпигорев та М.М. Протодьяконов заснували наукову школу в галузі гірництва; професор В.О. Гуськов стояв біля витоків школи збагачення корисних копалин. Ректор інституту професор С.М. Лебедев був засновником наукової школи стратиграфії Донбасу. Професор П.М. Леонтовський створив школу в галузі маркшейдерії, а професор Я.І. Грдіна був засновником нового наукового напрямку – динаміки живих організмів, що став підосновою розвитку світової кібернетики. Професор М.М. Федоров заснував наукову школу в галузі гірничої механіки. Майбутній академік М.О. Павлов став засновником школи металургів, яку продовжили професори П.Г. Рубін, Л.М. Фортунато та А.П. Виноградов.

Крім наукової роботи вчені інституту вели активну громадську діяльність, виступали з публічними лекціями перед населенням міста, були членами Катеринославського наукового товариства тощо. Сприяло розвитку наукової роботи і те, що в 1918 р. Катеринославський гірничий інститут одержав право на присвоєння наукового ступеня через публічний захист дисертації перед Радою інституту. У 1921 р., після революційних подій та громадянської війни, Катеринославський гірничий інститут отримав ім'я революціонера Артема (Федора Сергєєва). На початку 1920-х років у складі інституту було 3 факультети: гірничий (з гірничим та геологорозвідувальним відділенням), гірнико-механічний (з механічним та електротехнічним відділеннями) та металургійний. У 1928 р. було відкрито хімико-технологічний факультет. Для поліпшення організації наукової діяльності було створено науково-дослідні кафедри: електронної хімії, геології, прикладної механіки, гірничого мистецтва, металургії, механіко-термічної обробки металів і металографії.

У 1926 р. у зв'язку із перейменуванням міста Катеринослава було також змінено назву інституту на Дніпропетровський гірничий інститут ім. Артема. У цей час інститут став науковою базою створення 20 вищих навчальних закладів та 9 науково-дослідних інститутів системи Національної академії наук України. У 1930 р. на базі Дніпропетровського гірничого інституту утворено два нових окремих вищих навчальних заклади: металургійний та хімико-технологічний інститути. Таким чином, гірничий інститут став вищим навчальним закладом гірничо-геологічного профілю з трьома факультетами: гірничим, гірнико-механічним та геолого-маркшейдерським.

Перший ректор і викладачі інституту. 1917 р.

30-ті роки минулого століття ознаменувалися політичними репресіями, котрі не оминули і співробітників Дніпропетровського гірничого інституту. Радянська влада завжди вбачала в інтелігенції супротивника і тому знищувала духовну і творчу еліту суспільства. Через репресії інститут втратив багатьох талановитих науковців – професорів А.Е. Малиновського, С.С. Гембицького, І.П. Бухиника, Г.Є. Євреїнова. У 1957 р. після додаткового розслідування встановлено безпідставність арешту і засудження цих професорів. Їм було повернуто їх добре ім'я, але не життя. Під час II Світової війни інститут перебував в евакуації. У Свердловську частина викладачів інституту працювала на гірничих підприємствах Уралу та Середньої Азії. Восени 1943 р. після реевакуації інституту почалася робота з відновлення навчальних корпусів та гуртожитків, оскільки інститут лежав у руїнах. У повоєнний час вчені Дніпропетровського гірничого інституту працювали не лише над відновленням і розширенням наукової діяльності інституту, а й брали участь у відбудові шахт Донбасу, а також стали першовідкривачами Західного Донбасу. Високий теоретичний рівень навчання з одночасною ґрунтовною практичною підготовкою забезпечувався завдяки науковій кваліфікації професорів і викладачів інституту. Імена багатьох професорів, які заснували наукові школи у 1960-1970-х рр., відомі як в Україні, так і за її межами. У галузі рудникового транспорту працював академік М.С. Поляков; засновником наукової школи вугільної геології став професор О.З. Широков; у галузі рудичної аерології

працював професор Ф.О. Абрамов; дослідженнями у галузі геофізики займався К.Ф. Тяпкін. Засновником наукової школи з відкритої розробки родовищ був професор М.Г. Новожилов. Професор О.В. Колоколов став засновником актуального для сучасної економіки України напрямку – видобутку газу з вугільних пластів. Активну наукову роботу в галузі електрифікації та автоматизації гірничої промисловості проводив професор С.А. Волотковський, одним із продовжуваючів його справи є академік НАН України Г.Г. Півняк.

Врятовані від пожежі книги з бібліотеки Дніпропетровського гірничого інституту. 1943 р.

Сьогодні «Дніпровська політехніка» – один із найбільш рейтингових закладів вищої освіти України. За результатами рейтингу вишів «ТОП-200. Україна-2019» університет посідає восьме місце, серед технічних ЗВО – четверте місце.

Унікальний факт: у вересні цього року виповнюється 37 років з часу, коли один із провідних державних вищих технічних навчальних закладів України очолив Геннадій Григорович Півняк, – яскрава особистість, талановитий організатор і педагог вищої школи, засновник наукової школи в галузі гірничої та металургійної електроенергетики.

Після здобуття Україною незалежності Дніпропетровський гірничий університет став єдиним у країні вищим навчальним закладом гірничого профілю. У 1993 р. постановою Кабінету Міністрів України його перейменовано на Державну гірничу академію України, а в 1997 р. указом Президента України їй надано статус Національної. За часи незалежності значно розширилася кількість спеціальностей, створено Інститут економіки та Інститут електроенергетики, на основі спеціальності «Правознавство» відкрито юридичний факультет (нині – Інститут гуманітарних і соціальних наук). У 2002 р. Національна гірнича академія України була перетворена на Національний гірничий університет. Така трансформація стала підтвердженням багатопрофільноті навчального закладу та високої оцінки академічного середовища. Широкий спектр спеціальностей, поява культурних і 10 лінгвістичних центрів у структурі університету стали підставою, щоб на конференції трудового колективу від 29 вересня 2017 р. прийнято рішення про трансформацію Національного гірничого університету і перейменування його на Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».

До базової структури НТУ «Дніпровська політехніка» нині входять: п'ять інститутів (гірничий, електроенергетики, економіки, гуманітарних і соціальних наук, міжгалузевий безперервної освіти), 9 факультетів, три коледжі. Випускниками університету є понад 100 тис. фахівців, серед яких – видатні вчені, відомі державні й політичні діячі, міністри, представники бізнесу і банківської системи, керівники багатьох промислових підприємств і компаній. У Дніпровській політехніці відкрито 40 спеціальностей, їх кількість збільшується з кожним роком. Студентський контингент університету налічує близько 10 тисяч осіб. Європейський рівень освіти і науки в університеті забезпечує високоосвічений професорсько-викладацький корпус, визнаний в університетах-партнерах країн Європейського союзу, імплементація сучасних освітніх технологій, розвинена інфраструктура для забезпечення замкненого циклу підготовки фахівців як практичного спрямування з використанням елементів дуальної освіти, так і науковців.

Геолого-мінералогічний музей – один з найбагатших в Україні
Технічне спрямування в університеті активно поєднується з розвитком гуманітарної складової не тільки в межах навчального процесу, а й у широких спектрах діяльності загальнокультурних центрів, що існують протягом 20 років і забезпечують високий рівень естетичного і патріотичного виховання, психологічну комфортність цілісної реалізації людини. До структури університету входять також два музеї: геолого-мінералогічний і Народний музей історії ім. О.М. Поля. У геолого-мінералогічному музеї зберігаються зразки мінеральних багатств України і світу, викопні рештки флори і фауни, колекція коштовного і напівкоштовного каміння, метеоритів. Колекція Народного музею історії ім. О.М. Поля налічує понад 14 тис. експонатів, частина з яких входить до Музейного фонду України.

Колектив університету – учасник проектів, орієнтованих на міжнародну співпрацю у сфері освіти вищої європейської якості. Більше 10 років працює Міжнародний університет ресурсів, що надає можливість магістрам закінчiti не один, а три вищих навчальних заклади – в Україні, Німеччині та Австрії. З 2017 р. в НТУ «Дніпровська політехніка» реалізовуються два унікальні проекти спільногo освітнього простору Україна – ЄС. Це бакалаврська програма «Світова політика та економіка» і магістерська програма «Освітній менеджмент», що здійснюються спільно з Університетом ім. Вітовта Великого (Каунас, Литва). Ці програми дозволяють отримати два повноцінних дипломи університетів обох країн, стати успішними на ринку праці. Понад 20 років на базі університету функціонує й розвивається Українсько-Американський ліцей – навчальний заклад, який об'єднав кращі методики навчання, характерні для систем освіти України та США, і має високий рейтинг ТОП-200 серед шкіл України.

На базі Бізнес-інкубатора університету реалізуються програми, орієнтовані на розвиток стартап-інфраструктури. Спільним проектом НТУ «Дніпровська політехніка» і НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського» є стартап-школа «Dnipro Sikorsky Challenge», створена як постійно діючий обласний центр стартап-інфраструктури на базі університету. Діє студентська академічна інкубаційна програма YEP NMU, організована в рамках проекту YEP incubators – спільногo проекту університету і Громадської організації «Платформа інноваційного партнерства». Здобутки університету щорічно презентуються на міжнародних виставках у галузі науки, освіти, технологій. Фахове видання «Науковий вісник» входить до наукометричної бази даних SciVerse Scopus. Науково-педагогічними працівниками, аспірантами та студентами тільки за 2017-2018 навчальний рік отримано 101 міжнародний грант, у тому числі 38 грантів на проведення наукових досліджень в ключових напрямах розвитку світової економіки. За даними Національного Еразмус офісу в Україні Дніпровська політехніка у 2017 р. увійшла до 15 провідних університетів за кількістю проектів Еразмус+, в яких вона брала участь, та посідає 16 місце серед 147-ми ЗВО за кількістю реалізованих проектів міжнародної мобільності К1.

● 34

В університеті створено систему отримання подвійних магістерських дипломів з НТУ «Краківська гірниче-металургійна академія ім. С. Сташиця» (Польща), Вищою банківською школою Вроцлава (Польща), Університетом Кобленц-Ландау (Німеччина), Університетом Кан (Франція) та Університетом Вітовта Великого (Литва). На основі отриманих рекомендацій від консультантів Британської ради в Україні розроблено Концепцію інтернаціоналізації НТУ «Дніпровська політехніка». Починаючи з 2000 року, в університеті навчалися близько тисячі іноземних студентів з Анголи, Конго, Нігерії, Зімбабве, Гвінеї, Малі, Сирії, Алжиру, Йорданії, Китаю, Таджикистану, Туркменістану, Азербайджану, Ізраїлю, Німеччини. Активно

Іноземні випускники НТУ «Дніпровська політехніка»

Поєднуючи більш ніж столітні традиції та новітні методики освітньої діяльності, найстаріший університет Придніпров'я НТУ «Дніпровська політехніка» зустрічає своє 120-річчя і дотримується багаторічної філософії «Відповідність часу» і сучасного девізу «Традиції в інноваціях».

*Народний музей історії ім. О.М. Поля
НТУ «Дніпровська політехніка»*

“Гумор поза часом”

КУХЛИК

*Дід приїхав із села, ходить по столиці.
Має гроши - не міна жодної крамниці.*

Попросив він:

— Покажіть кухлик той, що з краю.-

Продавщиця:

— Чого? Чево? Я нє панімаю.

Кухлик люба покажіть, той, що з боку смужка.

— Да какой же кухлік здесь, если это кружка.-

Дід у руки кухлик взяв і нахмурив брови:

— На Вкраїні живете й не знаєте мови.-

Продавщиця теж була гостра та бідова.

— У меня єсть свой язык, ні к чemu мне мова.-

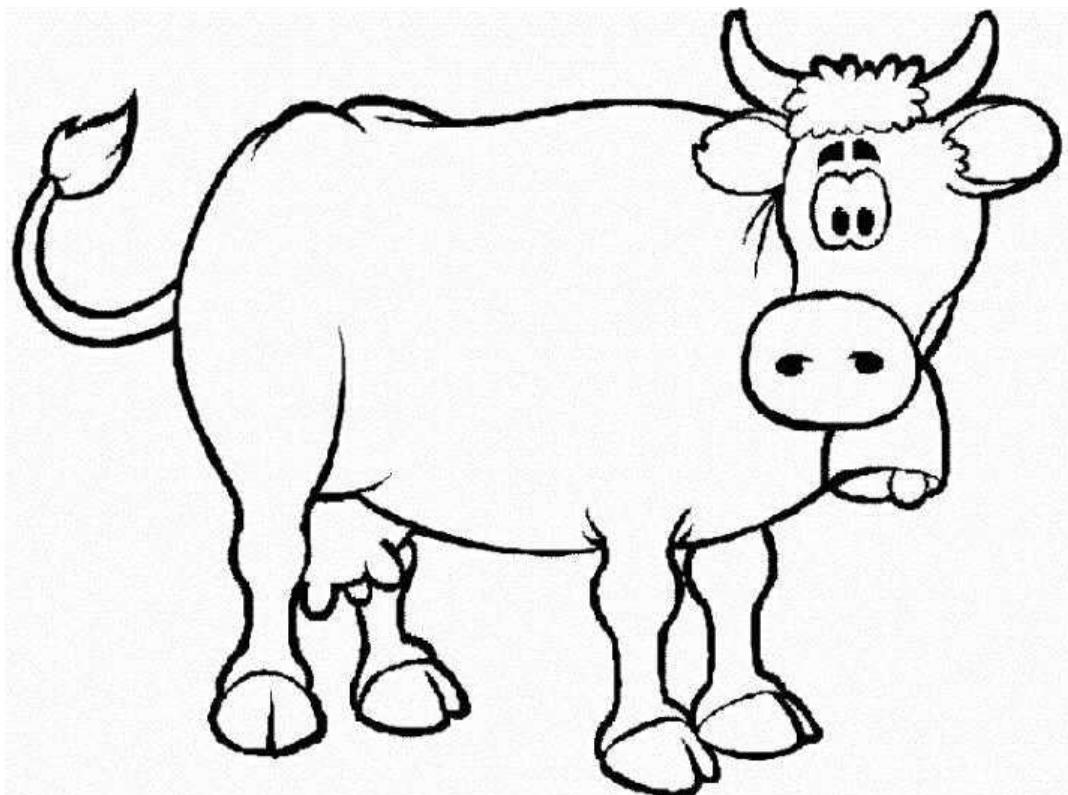
І сказав їй мудрий дід:

— Цим пишатися не слід,

Бо якраз така біда в мосії корови:

Має, бідна, язика і не знає мови.

ПАВЛО ГЛАЗОВИЙ

Поетичним рядком

* * *

*Відлітаїте, дерева. Прощаї, нетутешня пташко.
 А ні докору з уст. Нам лишається довга сльота.
 В керамічному глечику - кілька засохлих ромашок.
 Екібана від літа, довершена і проста.*

*Півгодини дощу, півгодини ясного неба.
 Вогко дихає камінь бароко і рококо.
 Нагулятися містом, потім піти до себе,
 Відігрітись на кухні, запарити молоко.*

*Підійти до вікна і дивитись, як дужий вітер
 Нагинає дерева і листя в саду мете.
 І про щось промовчати, торкнувшись засохлі квіти.
 І про щось говорити: про вітер, про листя, про те,*

*Що ця осінь така, як чудна перезріла панна -
 То дарує вам усміх, то хусточку мочить слізьми.
 А в долоні від літа - хіба що суха екібана.
 І щоденъ по пелюстці її обриваємо ми.*

Мар'яна САВКА

Рецепти *української* кухні

МЕДОВО-ЯБЛУЧНИЙ УЗВАР

Інгредієнти:

Яблука	2 шт
Мед	200 г
Вода	1,2 л
М'ята	1 гілочка

*Як приготувати
медово-яблучний узвар:*

Яблука нарізаємо дольками.

Додаємо гілочку м'яти.

*Заливаємо яблука і м'яту
окропом.*

*Закутуємо ємність з
яблуками.*

*Даємо напою настоятися
кілька годин.*

Проціджуємо узвар.

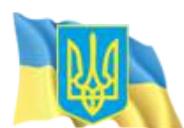
Додаємо мед.

*Доводимо до кипіння, час від
часу знімаючи піну.*

Даємо напою охолонути.

**ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ
УКРАЇНИ**

Не рубай

а посади!

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з іншими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- **ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ**
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- **ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ**
○ **ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ**
○ **УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ**
○ **ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ**

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

MIST **MEEST**

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by ilmaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТзОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсылка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

